

Historische Kring Losser (HKL)

De Historische Kring Losser zet zich sinds haar oprichting in 1969 in voor het behoud van het cultuur-historische erfgoed van de gemeente Losser (vooral van de dorpen Losser, Overdinkel en Glane), het vastleggen van informatie in publicaties en andere (audiovisuele) media en het organiseren van lezingen en exposities. Hierdoor blijft de kennis van het verleden actueel en wordt toegankelijk gemaakt voor een breed publiek.

Correspondentieadres:

Hogeweg 36
7582 CH Losser
Email: secretaris@historischekringlosser.nl
Website: www.historischekringlosser.nl

Bankrekening t.n.v. Historische Kring Losser

IBAN: NL 35 RABO 0337 3080 98
BIC: RABONL2U

Bestuur

Voorzitter

Thea Evers* Dr. Staringstraat 7 7582 BL Losser 053 5382613

Secretaris

Georg van Slageren* Hogeweg 36 7582 CH Losser 053 5382850

Penningmeester

Harry Dekkers Ludgeruslaan 12 7581 DD Losser 053 5387993

Leden

Peter Heerink Hogeweg 125 7582 CC Losser 053-5360520

Gerda Hogebrink Lutterstraat 55 7581 BT Losser 053 5381291

Andries Kuperus* Dr. L. de Bruijnstr. 12 7582 AA Losser 053 5383196

Chris Meekers Allemansweg 52 7582 HL Losser 053 7519669

Bennie Nijhof Kerkhofweg 195 7586 AD O'dinkel 053 5382778

Jack Scholtens* Heidehof 54 7581 VJ Losser 053 5385756

André van der Veer Willibrordlaan 38 7581 DT Losser 053 5383192

*) Redactie van Oet Dorp en Marke

Aangevuld met: Sietse Smit, Scholtinkstraat 54, 7581 GS Losser (053 538 6834)

Oet Dorp en Marke Losser

Wordt aan het eind van elk kwartaal toegezonden aan de leden van de HKL.

De jaarcontributie bedraagt € 15,00 (bij postverzending € 18,00) per jaar.

Overname (geheel of gedeeltelijk) en publicatie van artikelen is alleen toegestaan met toestemming van de redactie en bronvermelding.

ISSN: 1568-4711 (Oplage 1.600 ex.) (Druk: Drukkerij Jansen Losser)

Omslagfoto: Dit bijzondere kruis, vervaardigd door de kunstenares Gabriëlle Mulder, staat symbool voor de St. Martinuskerk in Losser. Aan deze kerk, die in september 50 jaar bestaat en in november zal worden gesloten, is deze aflevering van Oet Dorp en Marke gewijd. Meer over het kruis op pag. 26.

Inhoudsopgave

Historische Kring Losser (HKL)	1
Agenda	3
Inleiding	4
De Sint Martinuskerk te Losser 1966-2016	5
Thea Evers	
De Sacramentskerk in Glane	42
Georg van Slageren	
(Bouw)pastoor Ru Driever (1918-2002)	46
Georg van Slageren	
Mijn herinneringen aan de Sint Martinusparochie in Losser .	53
Zr. Astrid van den Berg	
St. Martinuskerk en jongeren	56
Ans te Lintelo	
Diaconale markt in de Martinus kerk	60
Bert Huitink	
De MOV-groep	63
Diverse auteurs	
'Onze asielzoekers'	67
Liesbeth Miessen	
De Martinus, mijn kerk	70
Marijke Wes-Sloot	
Zo zong dat volk	71
Cor van de Wiel	
Mijn Martinustijd	72
Frank van Hees	
Nieuw en toch al (soms) historie	74
Lien Dood-Rolink	
SKOLO in de voormalige pastorie van de Martinuskerk	75
Ben Gengler	

Fotoverantwoording:

Tenzij anders vermeld zijn de foto's afkomstig uit het archief van de HKL.
Recente foto's zijn gemaakt door Andries Kuperus.

AGENDA

(De hieronder genoemde lezingen zijn eerder aangekondigd in Oet Dorp en Marke 2016/2. Voor meer informatie zie aldaar en op onze website).

Maandag 24 oktober: 'Willem Wilmink, leven en werk' door Thea Evers.

Op 25 oktober 2016 zou Willem Wilmink 80 jaar geworden zijn. Een goede gelegenheid om hem ook bij de HKL in de schijnwerpers te zetten. Thea Evers (onze voorzitter, zoals u weet) heeft de afgelopen jaren al verschillende keren lezingen gehouden over Wilmink, die zij geholpen heeft bij één van zijn bloemlezingen. Gezien de reacties elders op deze presentatie belooft het een interessante en leuke avond te worden.

Maandag 28 november: 'Bouwen en inrichten voor een luchtig avontuur; het vliegveld Twente' door Adrie Roding.

Adrie Roding, oud-stadsarchivaris van Enschede, neemt ons in deze lezing mee naar het Vliegveldterrein Twenthe. Alle gebouwen die op het voormalige vliegveld staan (of hebben gestaan) hadden een functie die soms heel anders was dan je aan de buitenkant kon afleiden. De boerderijen die er stonden waren bijvoorbeeld bunkers met een puntdak erop voor de camouflage. Adrie Roding is een groot kenner van de vliegveldhistorie. Hij is betrokken bij het Luchtvaartmuseum Twenthe en schreef diverse artikelen over de luchtoorlog boven Enschede.

De lezingen vinden plaats bij Grand Café Smit, Brinkstraat 34-36 in Losser en beginnen om 20.00 uur.

Zaterdag 10 september: Open Monumentendag (OMD)

- In Losser zijn de gebruikelijke monumenten geopend van 11.00 tot 16.00 uur. Dat zijn: de Martinustoren, Steenfabriek De Werklust, H. Maria Geboortekerk en de Protestantse kerk annex Aleida Leurinkhuis. Er zijn gidsen aanwezig die bezoekers van informatie voorzien of rondleidingen geven.
- In het Syrisch-Orthodoxe Klooster in Glane is om 13.00 uur een rondleiding.
- Ter gelegenheid van OMD is een fietsroute gemaakt langs Mariakapelletjes in onze gemeente. Een boekje met de routebeschrijving etc. wordt bezorgd bij de leden van de HKL en van DDM (De Lutte). Dit boekje kan ook gratis afgehaald worden bij de VVV in De Lutte, Beuningen en Losser en bij de bibliotheek in Losser. Er is ook een app beschikbaar.

Meer informatie over OMD in de dag- en weekbladen en op internet.

INLEIDING

Op 30 september 2016 is het 50 jaar geleden dat de toenmalige aartsbischop van Utrecht, kardinaal Alfrink, in Losser de nieuwe Sint Martinuskerk heeft geconsacreerd. Alle reden om feest te vieren, zou je zo zeggen. Dat zal ook gebeuren, maar met de wetenschap dat het kerkgebouw op 20 november 2016 aan de eredienst zal worden onttrokken, wordt het wel een (bescheiden) feest met een wrange bijmaak.

Deze bizarre combinatie van herdenking van de bouw van een nieuwe kerk en gelijktijdig de sluiting van die kerk is voor ons de aanleiding om dit dubbeldekkende nummer van Oet Dorp en Marke geheel aan de Sint Martinuskerk te wijden.

‘De nieuwe kerk moet een monument worden, dat tot in de verre toekomst het bewijs zal zijn, dat de 20-ste eeuwse mens, ondanks al zijn problemen op godsdienstig gebied, naar wegen en middelen heeft gezocht om dichterbij God te komen, meer nog dan vroeger het geval is geweest’. Hoge verwachtingen in 1966, alhoewel je met de wetenschap van nu wel enige ‘aarzeling’ proeft in deze woorden van de kardinaal bij de consecratie.

‘Het is haast onbegrijpelijk dat het vertrouwen in Kruis en Bijbel, waaraan Twente zijn karakter en beschavingsgeschiedenis te danken heeft, nog tijdens ons leven is verdamp’t’, zo schreef Herman Haverkate sr., kenner van vooral de katholieke wereld tussen Dinkel en Regge, in 2007. Beter kun je de snelheid waarmee het gegaan is niet samenvatten¹. In 1966 zat ook katholiek Losser nog volop in het ‘Rijke Roomse Leven’. Een mensenleven later is het voor een groot deel allemaal voorbij. Dat geldt niet alleen voor Twente maar voor heel Nederland en niet alleen voor de katholieke wereld, maar ook voor (een groot deel van) de protestanten.

Over de oorzaken van deze ontwikkeling, zijn boeken vol geschreven. Oet Dorp en Marke is niet het platform om dieper op die oorzaken in te gaan. De geïnteresseerde lezer verwijzen wij naar de hieronder vermelde titels die specifiek betrekking hebben op de situatie in katholiek Twente.

De redactie

Literatuur:

Twaalf eeuwen Katholiek Twente 797-1997, Kokhuis, G.J.I. (1997)

Het land van de Paasvuren (Katholieken in Twente 1950-2005), Stolker, Els M.D. (2006)

¹ Gerard Lage Venterink en Jan Willems Berns in De Twentsche Courant Tubantia van 1 juli 2013.

DE SINT MARTINUSKERK TE LOSSER 1966-2016

'Morgen luiden de klokken' aldus de Nieuwe Dinkellander van donderdag 29 september 1966. Want drie forse klokken zullen de avond van 30 september hun bronzen stemmen over Losser laten galmen. Zij roepen dan de gelovigen bijeen voor een feestelijke plechtigheid in Lossers tweede parochiekerk. Bernardus Kardinaal Alfrink zal dan de kerk consacreren en vervolgens toevertrouwen aan pastoor R.F. Driever.

In 1963 was pastoor Driever naar Losser gestuurd, met de opdracht om daar als bouwpastoor een tweede kerk te stichten. Op 16 september vond hij tijdelijk onderdak bij de zusters van Schijndel, in het toenmalige klooster Maria Bijstand aan de Kloosterstraat, nu onderdeel van het appartementencomplex aan de Kostenersgaarden. Op 1 mei 1964 betrok hij een bovenwoning aan de Kloppenstraat/hoek Arendstraat, boven de toenmalige Sparwinkel, waar hij woonde tot 1 juli 1966. Hij eet 's middags nog wel bij de zusters, totdat hij zijn intrek kan nemen in de nieuwe pastorie.

Pastoor Driever voor het raam van de bovenwoning boven de toenmalige Sparwinkel aan de Kloppenstraat, nu Vos Bikes & Sports.

Pastoor Driever kreeg direct medewerking van de geestelijkheid uit de H. Maria Geboorteparochie, in het bijzonder van de toenmalige pastoor J.A. van den Hoven.

Ook het gemeentebestuur trad hem met veel begrip tegemoet en in het najaar startte ook een commissie, die 'gesteund door veel inwoners van Losser, veel plaatselijke zorgen

van mij afnam', aldus de bouwpastoor in een terugblik op drie jaren bouw-pastoraat.

Papieractie

Katholieke jongens en meisjes gingen nog naar aparte scholen. En als ze in één gebouw zaten, zoals op de Gerardus Majella school (later Pax Christi) in Overdinkel, dan werden ze streng gescheiden. In Losser zaten de meisjes op de Mariaschool aan de Kosterstraat (waar nu de Blokker is) en de jongens gingen naar de Aloysiusschool aan de Kerkstraat. De jongens en de meisjes gingen oud papier ophalen, een actie die liep van 1963 tot augustus 1966. Wekelijks schreef pastoor Driever een oppepper in de Nieuwe Dinkellander. De zusters Daniëlla, Francisca, Gaudiosa en Marcellina worden hierbij genoemd. En ook juffrouw Strategier, afkomstig uit Glane. De meisjes van de Mariaschool lagen een lengte voor op de jongens van de Aloysiusschool en de actie maakte naam in het hele bisdom. Toen de eerste fl. 1.000 werd bereikt, deelde de pastoor lolly's uit aan de jeugd. (Ook later had hij altijd snoepgoed bij zich). Hij maakte toen het volgende gedicht:

*In Losser komt een kerk te staan met hulp van alle kanten.
Een deel daarvan wordt opgebouwd uit oud papier en kranten:
de radiogids van elke zuil, van rood tot NCRV,
de Twentsche Courant, Tubantia en zelfs de Telegraaf doet mee.*

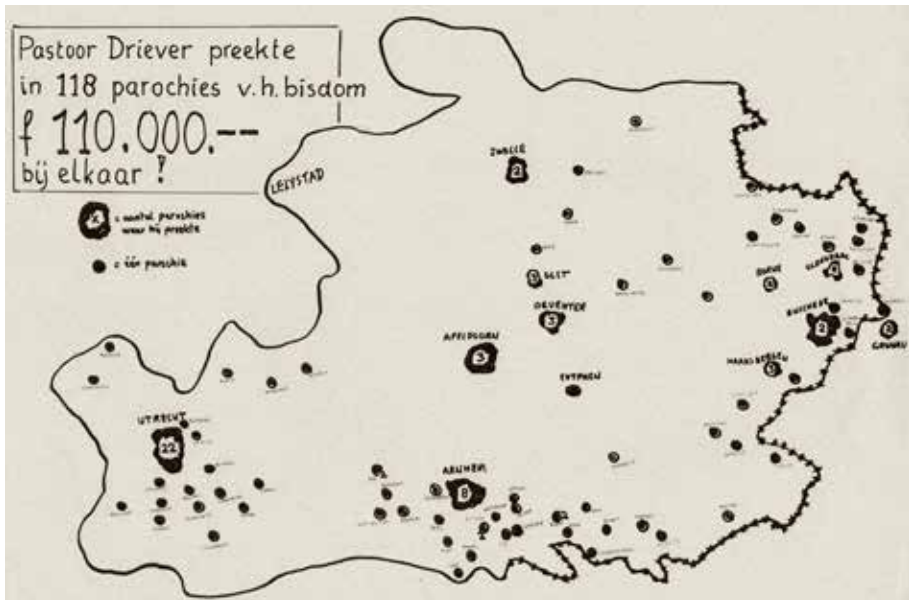
*Trekwagens, fietsen volgepakt zien wij van tijd tot tijd.
Het wagenpark is nu sinds kort met een bakfiets uitgebreid.
En deze week is het gebeurd - wie had dat ooit gedacht-
de opbrengst oud papier werd nu op duizend pop gebracht.*

*De bouwpastoor had goede zin. Hij was meer dan tevree
en bracht daarom voor iedereen een lekkere lolly mee.*

Deze oud papier actie zou in totaal fl. 8.150 opbrengen.

Bedelpreken

Een bouwpastoor had het recht om in het gehele bisdom bedelpreken te houden. Tussen september 1963 en september 1966 stond pastoor Driever in 118 parochies op de kansel en haalde op die manier zo'n fl. 110.000 op voor de inventaris van de kerk. Hij reed in een oude groene Simca en droeg verstelbare zonnekleppen voor zijn bril.

Overzichtskarta met de parochies waar pastoor Driever zijn bedelpreken hield.

De Grote actie

Pastoor Driever vroeg een aantal inwoners van Losser en Glane om zitting te nemen in een actiecomité. Heel katholiek Losser en Glane ontving een circulaire met een antwoordstrook, waarop men kon aangeven hoeveel men wilde bijdragen aan de bouw van de kerk. De actie zou twee jaar duren, tot de kerk klaar zou zijn. Contant aan de deur, of per giro/bank, wekelijks, per maand, kwartaal, halfjaar of jaar, dat waren de mogelijkheden. Men mikte op een bedrag van fl. 170.000. Een aantal leerlingen van de MU-LO en de Huishoudschool was bereid om onder het motto 'Hand in hand aan Driever's kant' langs de deuren te gaan.

Naam

In het voorjaar van 1964 werd St. Martinus met overweldigende meerderheid van stemmen, gekozen als parochie-patroon. De lezers van de Dinkellander konden op een invulstrook hun voorkeur aangeven wat betreft de naam van de nieuwe kerk. Er kwamen 35 inzendingen, allen met de naam van Martinus. De oude kerk op de Markt (Martinusplein) had deze naam gedragen en deze heilige werd toch gezien als de patroon van Losser. En het Martinusfeest, met op het paard de heilige als Romeinse soldaat, wordt wat Twente betreft alleen in Losser zo gevierd. Dus wel voor de hand liggend, deze naamkeuze.

De heilige Martinus (316-397), afkomstig uit Hongarije, was een Romeins soldaat die zich bekeerde tot het Christendom. Hij sneed eens zijn soldatenmantel doormidden om er een arme bedelaar mee te bekleden. Zo had hij en de bedelaar geholpen en voldaan aan het Romeinse dienstvoorschrift, dat hem verbood om zijn mantel af te leggen. Er werden veel wonderen aan hem toegeschreven, hij werd bisschop van Tours (371-397) en was in de vroege Middeleeuwen zeer geliefd.

Parochiegrenzen

De grenzen werden bepaald en er kwam een kerkbestuur, bestaande uit de heren W.G.J. Hilderink (geb. te Zwolle, 1934, leraar aan de toenmalige huishoudschool) en de bouwkundige/metselaar H.J. Elshoff (geb. 1907 te Losser aan de Strokappenweg nr. 5. Hij woont dan met zijn gezin aan de Scholtinkstraat 174).

Pastoor J. van den Hoven verwoordde 'dat de splitsing in twee parochies niet te vroeg en niet te laat kwam, maar op het juiste ogenblik, passend in een ontwikkeling waarover we ons in ons dorp verheugen'.

Het beschrijven van de parochiegrenzen gebeurt zeer nauwkeurig, zodat er geen misverstanden mogelijk zijn en de beide pastoors ondertekenen dit document.

De zuidgrens van de nieuwe parochie wordt gevormd door de Nederlands - Duitse grens in Glane. De Dinkel vormt de oostgrens en wel vanaf het punt waar de rivier Nederland binnenkomt tot aan het snijpunt met de Ravenhorsterweg. Vandaar gaat de grens westwaarts over de Scholtinkstraat naar de Braakstraat. Dan over de Overdinkelsestraat (die begint dan nog midden in het dorp), over de spoorlijn, over de Möllenbergweg, over de Hogeweg naar de Broekhoekweg. Vervolgens wordt de grens rond de Zoeke getrokken en uiteindelijk komt men weer uit, waar de Dinkel ons land binnenvloeiend stroomt.

Door deze grensbepaling wordt het kerkdorp Glane bij de Martinusparochie gevoegd. Het kerkje in Glane van het H. Sacrament, dat in 1950 werd ingewijd, wordt een bijkerk van de Sint Martinuskerk.

Een eigentijds bouwwerk

In juni 1965 werd begonnen met de bouw van de nieuwe kerk. Aannemingsbedrijf Derksen zou de opdracht gaan uitvoeren naar het ontwerp van de toen 41-jarige Utrechtse architect Hans Knoop. Hij had al een aantal low-budget kerken op zijn naam staan, zoals te Enschede, Dinxperlo en Baarn.

Men wilde een Godshuis bouwen, dat door vorm en indeling de mogelijkheid schiep, dat priester en gelovigen samen het H. Misoffer kunnen opdra-

gen. En er moest tegemoet gekomen worden aan het probleem van de 'bespreekbaarheid' van een grote ruimte, als een kerk nu eenmaal is.

In het Tweede Vaticaans Concilie (1962-1965), was er veel aandacht voor de zogenoemde Nieuwe Theologie. Men wilde weer terug naar de bron. Zo zou de Kerk dichter bij haar oorsprong komen, waardoor de geloofwaardigheid van haar getuigenis zou moeten groeien. De nieuwe liturgie had dingen echter zodanig in beweging gebracht, dat ouderen soms werden afgeschrikt. Van de architect werd verwacht, 'dat hij de woning van de Heer plant binnen vormen, die voldoen aan het eigentijdse vormgevoel, vormen ook die voortspruiten uit eigen experiment en eigen uitdrukking van levensgevoel'. Men wilde in geen geval een nabootsing van het verleden. Het moest een monument worden, dat tot in de verre toekomst het bewijs zal zijn, dat de twintigste-eeuwse mens, ondanks al zijn problemen op godsdienstig gebied, naar wegen en middelen heeft gezocht om dichter bij God te komen, meer nog dan vroeger ooit het geval is geweest.

En natuurlijk moest het een waardig gebouw zijn en samen met pastorie en parochiezaal een harmonieus geheel vormen met de omgeving. En dat alles met beperkte financiële middelen. Architect Knoop ging bij zijn kerken uit van de gedachte van het Tweede Vaticaans Concilie dat 'voorganger en gelovigen een eenheid vormen, samen het volk van God', en hij liet zich daarbij eenvoudig inspireren door de voorstelling van Jezus tijdens het Laatste Avondmaal.

Pastoor Driever was zeer onder de indruk van de Maria Koningin Kerk te Baarn (1959). Hij vroeg zijn twee kerkmeesters de heren Hilderink en Elshoff, om daar op een zondag een viering bij te wonen. Zelf hield hij in een andere kerk een bedelpreek en 's middags gingen ze de kerk nog een keer beoordelen. En toen viel de keuze op architect Hans Knoop.

De 'Martinus' werd een kerk met in de hoofdbouw 750 en in de dagkerk 60 zitplaatsen, waarvan het ontwerp met toren, pastorie en bijgebouwen in september 1964 gereed kwam. Het plan kon vervolgens, na gunstig advies van de Welstandscommissie Overijssel, in april 1965 ter goedkeuring aan de gemeente worden voorgelegd. Op 12 augustus 1965 werd de vergunning verleend. Het gemeentebestuur wenste daarbij het kerkbestuur veel succes en verzocht nadrukkelijk 'vanuit esthetisch standpunt' direct ook de toren te bouwen als onafscheidelijk onderdeel van het geheel.

'Een waardig gebouw dat samen met pastorie en parochiezaal een harmonieus geheel vormt met de omgeving'.

Maquettes van de kerk

Van de kerk werden twee maquettes gemaakt. Eén in januari 1965 door het architectenbureau, waarvan huis aan huis een fraaie foto werd verspreid en een tweede in april 1965, uitgevoerd in lego door de heer B. Lussing, van de gelijknamige boekhandel, en de heer F. Westenbroek, uitvoerder in de bouw. De legomaquette, gebouwd met 5500 steentjes in 20 arbeidsuren, was een aantal weken te bewonderen in de etalage van Wilke aan de St. Maartenstraat en later in een etalage aan de Overdinkelsestraat.

Interieur van de kerk

De architect wilde primair een ruimte maken, waarin voorganger en aanwezigen, inclusief de koren, een absolute eenheid zouden vormen zonder onnodige verhogingen. Een plafond van hout, met lichtpunten die het beeld moesten oproepen van sterren aan de hemel. Achter het altaar een zacht gebogen wand, om het licht en het geluid op te vangen en terug te kaatsen. Een kerk die je moet beoordelen wanneer mensen er biddend en zingend bijeen zijn en waar je dan inderdaad het gevoel krijgt uitgenodigd te zijn aan de tafel des Heren.

De kerkzaal (situatie in 2016).

Een kerk waarbij het ook van meet af aan de bedoeling was, om allerlei benodigdheden te laten vervaardigen door erkende kunstenaars. De miskelk en communieschalen, de kandelaars en kaarsenstandaards, het processiekruis, de doopvont en het daarbij behorende vaatwerk werden vervaardigd door de edelsmeden Van Roosmalen uit Utrecht. Het in mozaïek

uitgevoerde, op een juwelenkistje gelijkende, kleine tabernakel voor de dagkapel en het wandkruis eveneens in mozaïek met daarop de verheerlijkte Heer, werden gemaakt door de kunstenares Elly Griepink-Meyer. En bij de uitgang een 'Madonna met Kind' in gebrande klei van de bekende Oldenzaalse beeldhouwer Jan Kip (1926-1987).

Waar Driever ook aan dacht

Aan misdienaars, aan koren en collectanten.

Aan meisjes voor de crèche. Een groep meisjes gaat zorgen voor een crèche. Echt een nieuwe voorziening bij de zondagsmis. 'Bij hen zijn uw kleintjes gedurende alle missen in goede handen. Zij geven daarmee jonge ouders de gelegenheid in alle rust te bidden en de Eucharistie te vieren', zoals een tekst bij de Kerkberichten het verwoordt.

Aan een kerkhof, ten oosten van de Scholtinkstraat tussen de Ravenhorsterweg en de Smalmaatstraat, waarvoor contact werd opgenomen met het Adviesbureau voor katholieke begraafplaatsen te Nijmegen. Het kerkhof is er overigens nooit gekomen.

In mei 1966 diende pastoor Driever voor de nieuwe kerk en voor de bijkerk te Glane het verzoek in om een kapelaan naast zich te krijgen.

Verder de eerste stappen voor de bouw van de basisschool 'De Wegwijzer' en kleuterschool 'De Goede Herder'. De kleuterschool kwam te staan op het grasveld achter de pastorie aan de Arendstraat. In het kader van de Wet op het basisonderwijs (1985) werd de kleuterschool naderhand onderdeel van De Wegwijzer.

En wie het goedkoopst olie kon leveren voor de verwarming van de kerk, Shell of Purfina. Ook daaraan dacht de pastoor.

Alleen een koster hoefde hij niet te zoeken. Dat was duidelijk, dat werd natuurlijk in eerste instantie zijn huisgenote Mien Veltmaat.

De eerste steenlegging

Toen de bouw van de kerk tot een meter boven de grond was gevorderd, werd op zaterdag 2 oktober 1965 de eerste steen gelegd door deken Nico van Dijk uit Enschede. Hij werd daarbij geassisteerd door pastoor Beckers uit Utrecht en pastoor Teuben uit Hengelo. Eerst werd een loden koker, met daarin een oorkonde en enkele munten uit dat jaar 1965, ingemetseld. Er waren natuurlijk veel genodigden, waaronder de moeder, broers en zuster en andere familieleden van de bouwpastoor.

Deken van Dijk nam als uitgangspunt voor zijn toespraak de tekst die in de steen gebeiteld is:

Burgemeester van de Sandt ging in zijn toespraak terug naar het jaar 1948 toen de plaats van de kerk in het uitbreidingsplan werd vastgelegd. Dat had indertijd veel protesten tot gevolg vanwege het verlies van agrarisch gebied, 'waarover men thans niets meer hoort'. Dat gedeelte van het dorp was ook nog heel lang akkerland en weiland. Maar daar was ondertussen de 'Vogelbuurt' al wel gebouwd, waar veel gezinnen van militairen gingen wonen, die waren gelegerd op de Vliegbasis Twente. Aan de overkant van de Gronausestraat moest de wijk Losser-Zuid nog verrijzen. Nieuwe buurten, waar ook veel mensen van buiten Losser gaan wonen, zoals bijv. van de huidige Universiteit Twente. Losser wordt een dorp met 'import', zoals de allochtone Lossersnaren dat noemden. En die nieuwe inwoners zullen ook naar de Sint Martinuskerk gaan.

De burgemeester hoopte dat bij de kerk ook een toren gebouwd zou worden, zoals het gemeentebestuur al bij het verlenen van de bouwvergunning had verwoord.

Dat jaartal 1948, dat hij aanhaalt, geeft ook enigszins antwoord op een vraag die nu, in het kader van de toekomstige sluiting, bij mensen opkomt: 'Waarom hebben ze toen nog een nieuwe kerk gebouwd?' De uitbreidingsplannen waren er dus al lang en het automatisme van een nieuwe kerk en school was heel normaal. En als dat dan op papier staat gaat de trein verder. Niemand kon toen voorzien dat de ontkerkelijking zo snel zou gaan.

Toren en klokken

In april 1966 werd begonnen met de bouw van de 30 meter hoge toren, die los staat van de kerk.

De toren in aanbouw.

De klokken werden gegoten door klokkengieterij Koninklijke Eijsbouts in Asten en kwamen in augustus 1966 in Losser aan. De grootste klok is natuurlijk genoemd naar de patroon van de kerk Sint Martinus. Hij weegt 800 kilo en daarop staat de spreuk: 'Ik roep Gods volk tezamen in vreugde en droefheid'.

Sint Jan de Doper weegt 500 kilo met het opschrift: 'Een stem die roept in de woestijn, bereid de weg van de Heer, maak zijn paden recht' (Mattheus 3, 3).

De kleinste, de Sint Paulus van 180 kilo, draagt de inscriptie: 'Als ik de liefde niet heb, ben ik niet meer dan een klinkend koper of schellend cymbaal' (1 Kor. 13, 1). Deze klok is een geschenk van de firma Van Heek-Scholco N.V. Zij zijn verheugd over de stichting van een tweede parochie en wel 'speciaal omdat de kerk en ons bedrijf in dezelfde omgeving zijn gelegen. Als goede burenen willen ook wij de noaberplicht nakomen en een welkomstgeschenk aanbieden', zo verwoordt de heer L. van Heek dit gebaar van de grootste fabriek in Losser. De N.V. Textiel Maatschappij L. van Heek & Zonen te Losser had al eerder klokken geschonken, toen aan de protestantse kerk. In 1954 droegen zij voor meer dan de helft bij in de kosten van de twee nieuwe klokken, die daar tijdens de restauratie van de kerk werden geplaatst. De protestantse familie Van Heek maakte dus geen onderscheid.

De consecratie van de kerk

De plechtige inzegening van de nieuwe kerk vindt plaats op vrijdag 30 september 1966, 's avonds om zes uur. Zijne Eminentie Bernardus kardinaal Alfrink is daarvoor naar Losser gekomen en de belangstelling was overweldigend groot.

Een menigte Lossernaren in afwachting van de komst van kardinaal Alfrink.

Ook de kardinaal spreekt optimistisch en ziet deze moderne kerk 'als het bewijs tot in de verre toekomst dat de 20-ste eeuwse mens ondanks alle problemen op godsdienstig gebied naar wegen en middelen zoekt om dichterbij God te komen, meer dan vroeger het geval was', een zinsnede die ook bij de ontwikkeling van de plannen werd gebruikt.

Om 19.15 uur celebreert de kardinaal een Eucharistieviering, waarin tevens de installatie van de pastoor plaats vindt.

Kardinaal Alfrink tijdens de consecratie van de kerk.

Receptie

Tijdens de receptie in de parochiezaal deelde burgemeester J.P.A.M. van de Sandt mee, dat het voltallige gemeentebestuur in een speciaal daartoe belegde vergadering, het besluit had genomen om de muurschildering op de noordelijke wand van het kerkgebouw, voorstellende de legende van Sint Martinus, vervaardigd door het kunstenaarsechtpaar Elly en Ben Griepink-Meyer, te bekostigen. Dit werd door de aanwezigen met veel vreugde begroet en natuurlijk in het bijzonder door de bouwpastoor, 'wiens zware last hierdoor een tikje minder werd'.

Oecumene in Losser

Een andere verrassing tijdens de receptie is de oecumenische gezindheid, die op deze bijeenkomst tot uiting komt. Het wordt beschreven als: 'Dat er een weldadig aandoende toenadering bestaat tussen de katholieke en hervormde kerk moge blijken uit het feit, dat zowel dominee Sj. Postma (Losser) als dominee A.J. Overbeeke (Overdinkel) de consecratie-plechtigheden van het begin tot het einde bijwoonden. Al is er dan nog geen brede brug geslagen over het steeds smaller wordende ravijn dat de katholieke en her-

vormde christenen scheidt, het vondertje dat paus Johannes sloeg blijkt voldoende om af en toe eens bij elkaar te komen'.

Ds. Overbeeke verwoordde het als volgt: 'De kerk, d.w.z. het verloren volk van God, is opnieuw beland in een tijd van grote onzekerheden. Er is een zoeken en tasten naar nieuwe vormen, die gestalte kunnen geven aan datgene wat altijd en overal en door allen geloofd wordt. Oude vormen en oude gedachten zien wij sterven. Zóveel is zeker, dat het Godsvolk op reis door deze wereld zich aanéén moet sluiten. Daartoe is het nodig, dat de priesters wegen zoeken en bruggen bouwen naar de gescheiden optrekende broeders en zusters. Dat mag geen liefhebberij zijn van een enkeling, geen modeverschijnsel, en daarbij kan slechts één ding helpen, de liefde voor Christus die alles bedekt, alles gelooft en alles verdraagt... Mogen we elkaar hoe langer hoe meer erkennen als behorende tot hetzelfde Godsvolk, op reis door de eeuwen. Dat u, pastoor Driever niet alleen een kerkenbouwer zult zijn, maar ook een bruggenbouwer... Wij moeten samen gaan'.

Zijn woorden maakten grote indruk, zeker ook op de bouwpastoor, want Driever was zeer oecumenisch ingesteld. Het verslag van deze receptie ademt in alles een sfeer van een grote blijmoedige verwachting met betrekking tot de toekomstige christelijke kerk.

Op 22 december 1967 werd op initiatief van alle Losserse kerken de eerste Oecumenische volkskerstzang georganiseerd in de nieuwe Martinuskerk. Pastoor Driever, ds. Postma en de kapelaans Boerrigter (H. Maria Geboorte) en Van Vijfeijken (Martinus) verzorgden de schriftlezingen. 'Christenen die op zondag naar verschillende kerken gaan, maar die regel één keer per jaar onderbreken: samen rond de geboorte van de Heer'.

Vanaf de 80-tiger jaren was deze samenkomst afwisselend in de H. Maria Geboortekerk en de Martinuskerk. De protestantse kerk was hiervoor te klein.

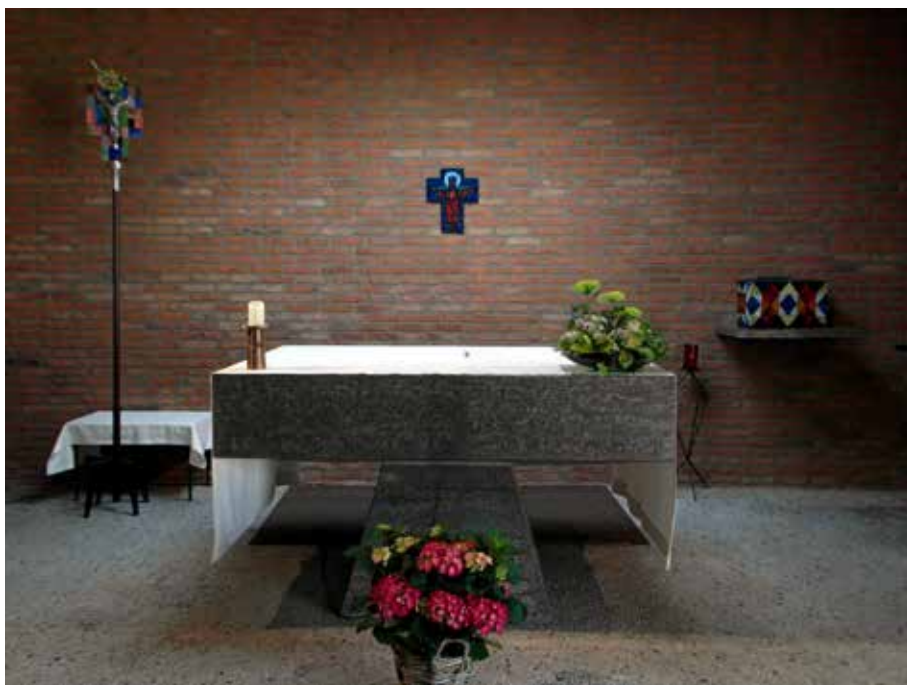
De nieuwe kerk

De hoofd- en dagkerk vormen één geheel, met als scheiding een aantal pilaren en het doopvont. De binnenmuren zijn gemetseld met een zogenoemde 'appelbloesemsteen' en de buitenmuren zijn opgetrokken uit een zachtgele 'Verblend' steen.

Het altaar in de hoofdkerk is weer één geheel met de trapeziumvormige grote kerkruimte. De open banken zijn van drie zijden zo opgesteld, dat men van alle kanten een goed zicht heeft op het altaar. Het altaar in de dagkerk is van beide kanten te bedienen. Er kan dus ook nog een H. Mis worden opgedragen, waarbij de priester met de rug naar de gelovigen staat.

Het tabernakel in de dagkerk is zo laag mogelijk gehouden, opdat niets priester en kerkgangers in de weg zal staan. In de grote kerkruimte is nog geen tabernakel aanwezig.

Alles is eenvoudig, maar goed en doeltreffend. Miskelk en Ciborie hebben de vorm van lage broodschalen. Een Ciborie was vaak een kelk met deksel, waarin de geconsacreerde hosties worden bewaard. In tegenstelling tot de miskelk heeft de ciborie dus een deksel. Zij werden voor de Sint Martinuskerk gemaakt door de edelsmeden Van Roosmalen uit Utrecht en er was heel bewust voor een andere vorm gekozen. Dit atelier ontwierp ook het voordraagkruis, toortsen en de ampullen, het wierookvat en het smeedwerk van het doopvont.

De dagkerk (situatie in 2016).

De zware marmeren altaren kwamen van de firma Wennekes uit Apeldoorn, evenals de zetel in het priesterkoor. Zij vervaardigden ook de achtergrond van de Mariakapel en het steenhouwerswerk aan het doopvont.

De paramenten (priestergewaden) zijn vervaardigd in de St. Willibrordsabdij Slangenburg bij Doetinchem.

Het echtpaar Elly Meyer-Ben Griepink maakte ook de uitbeelding van de parochiepatroon Sint Martinus op de ronde wand achter het altaar.

Financiële plaatje / Bouw

Pastoor Driever schreef bijna wekelijks een stukje in de Nieuwe Dinkellander om zo de oud-papieractie onder de aandacht te brengen. Maar ook grotere artikelen onder de kop 'Wat gaat de Sint Martinuskerk kosten? Hoeveel hebben we al bij elkaar?' Zaterdag 18 juli 1964 schrijft hij over de Grote actie:

'Wij zouden u nog eens willen herinneren aan de oproep van vorige week. Op naar de honderdduizend! Geen uitvallers meer! En als u bij nader inzien wat laag hebt ingeschreven, of wanneer u misschien helemaal niet meedoet, omdat ze u vergeten hebben of omdat u dacht, dat het zonder u ook wel ging, weet dan dat het zonder u beslist niet gaat en geeft u zich alsnog op of verhoogt u de bijdrage. Het is broodnodig! Enige tijd geleden hoorden we een zeer behartenswaardige opmerking. En daar zouden we dit financieel overzicht mee willen beëindigen. Iemand zei dat het toch eigenlijk geen stijl was. Hij droeg elke maand bij en anderen gaven niets (gelukkig zijn dat er maar weinig) en zij zouden er toch later van profiteren. Hij kreeg toen als antwoord van een collectant: 'Jij vindt het je plicht om te geven. Wees blij dat je nog zoveel benul hebt'.

Het uiteindelijke financiële plaatje:

Kerk en pastorie met inventaris	fl. 470.000
Minus rijkssubsidie kerkenbouw	fl. 60.000
Blijft over	fl. 410.000
Als volgt te financieren:	
Lening Raiffeisenbank Losser	fl. 250.000
Contanten van de Grote actie, bouwpreken, oud papier, enz.	fl. 185.000
Totaal	fl. 435.000

(waarvan fl. 25.000 onvoorzien/reserve).

Bouw: aannemingsbedrijf Derksen uit Enschede.

Schilderwerk: fa. Siero uit Enschede.

Elektrische installatie en verlichting, loodgieterswerk en sanitaire inrichting:
fa. Fiselier uit Losser.

Kerkmeubelen: fa. Nijenhuis uit Wijchen.

Oliestookinstallatie met thermostatische regeling werd geleverd door de fa.
Walhof uit Goor.

De fa. Kleijssen uit Haaksbergen verzorgde de vilten knielkussens.

De volledige inrichting en stoffering van pastorie, parochiezaal en sacristie was gegund aan woninginrichting Teiken uit Losser, de buurman van Kloppestraat 79.

Verhoging plaatsengeld

Door de nieuwe kerk wordt de financiële situatie van de H. Maria Geboorte parochie aangetast en beide pastoors en kerkbesturen vragen hiervoor aandacht. (Het kerkbestuur van de H. Maria Geboorteparochie bestaat dan uit de heren A.F. Elderink, J.H.J. Knippers, G.B. Kuks en H.G. Mekkelholt).

In een schrijven aan de parochianen wordt de situatie uitgelegd. In het dorp staan in die tijd 1500 gezinnen ingeschreven bij de H. Maria Geboorteparochie. Een derde deel daarvan, zo'n 2000 parochianen (500 gezinnen) gaat over naar de nieuwe kerk. Velen hebben zich dan ook afgevraagd of de nieuwe kerk zich met dit aantal zal kunnen redden. Ook de inkomsten van de oude kerk zullen met een derde verminderen, terwijl de kosten gelijk blijven, zoals reparatie, licht, verwarming enz. De oude kerk vraagt heel veel onderhoud.

Wat de nieuwe kerk betreft: ondanks het vele geld dat is opgehaald, blijft er een schuld van fl. 250.000. Bij een rentevoet van 7% moet het eerste jaar alleen aan rente en aflossing een bedrag van bijna f 26.000 worden afbetaald, dat is f 500 per week. Als dat betaald is kan men pas denken aan licht, verwarming enz. Het plaatsengeld van 25 cent, de belangrijkste bron van inkomsten, zal totaal onvoldoende zijn om de hoge kosten te dekken. In beide kerken zal het plaatsengeld dan ook worden gesteld op 50 cent. Voor schoolgaande kinderen wordt het 10 cent. Dit bedrag is aanbevolen door het Aartsbisdom en in de meeste kerken van Enschede al lang ingevoerd. Een verhoging van 100% is weliswaar veel, maar men betaalt al jarenlang 25 cent en de lonen en prijzen zijn in die tijd bijzonder snel gestegen.

Ook de collectes worden gewijzigd. In plaats van drie zal er in het vervolg op zondag maar één collecte meer zijn. En daarvan zal alles betaald moeten worden. Er is berekend dat een gemiddelde bijdrage van één gulden per gezin per zondag op de collecteschaal toereikend kan zijn. Pastoors en kerkbesturen stellen nadrukkelijk dat het om een gemiddelde bijdrage gaat. 'Wij kunnen ons voorstellen dat een gulden voor bepaalde gezinnen met alleen schoolgaande kinderen hoog is. Daar staat tegenover dat we van gezinnen met werkende kinderen toch wel wat meer mogen verwachten'. Er volgt een dringend beroep op de werkende jeugd. 'Wij rekenen op jullie'. 'Wellicht ten overvloede willen we nog opmerken, dat het plaatsengeld van 50 cent ook geldt voor staanplaatsen. We hopen echter dat het plaatsgebrek (in de H. Maria Geboortekerk) nu achter de rug is en het staan achter in de kerk tot het verleden behoort'.

De veranderingen zullen ingaan op zondag 2 oktober 1966 en voorlopig gelden tot 1 januari 1967. Dan zal worden gezien of op dezelfde voet kan worden doorgegaan.

In de Sint Martinuskerk zullen de H. Missen worden opgedragen om half acht, half tien (gezongen H. Mis) en half twaalf. De H. Missen in de H. Maria Geboortekerk blijven als vanouds en zijn op zon- en feestdagen om 6.30, 7.30, 8.45 en 11.30 uur met daarbij nog een Hoogmis om 10 uur.

De avondmis in het winterseizoen zal om beurten in de oude en nieuwe kerk zijn. Er wordt per maand gewisseld.

Beknopte kroniek

Eerstelingen

De eerste doop in de nieuwe kerk:

Josefien Maria Filart, geboren 25-9-1966, gedoopt 15-10-1966.

Ouders: Johannes Hendrikus Filart (1933-1991), leraar aan de MAVO, en Gerritdina Gesine van den Berg (1933-2005).

Peetouders: Johannes Joseph van den Berg en Johanna Alberta Filart.

Doper: R.F. Driever.

De eerste huwelijksinzegening

01-10-1966:

Hendrikus Bernardus Leeuw en Hermina Berendina Josephina Veger.

Ouders van de bruidegom: Evert Leeuw en Gezina Geertruida Poorthuis (1908-1992).

Ouders van de bruid: Gerardus Hermanus Veger (1904-1982) en Maria Johanna Eulderink (1904-1996).

Getuigen: Gerda Theresia Leeuw en Maria Theresia Veger.

Bedienaar: R.F. Driever.

De eerste overledene:

Johanna Berendina Weda-Roelink, geboren te Ambt-Hardenberg, 01-09-1880, overleden te Losser 05-10-1966, Scholtinkstraat 101.

Zij was de weduwe van Hendrikus Johannes Weda, geboren te Oldemarkt, 12-07-1873, overleden te Losser, 01-06-1948.

Weduwe Weda-Roelink werd begraven op het kerkhof te Losser op 08-10-1966.

(De uitvaart zal ongetwijfeld door pastoor Driever zijn verzorgd, maar dat wordt in het betreffende stuk niet vermeld).

Doop van Marion Evers door pater Pater. V.l.n.r. ouders Mia Evers-Dunhof, Bennie Evers en peettante mevr. Dunhof (1970). (Foto fam. Evers)

1966-1968: Kapelaan Marinus Vijfeiken (Norbertijn). Hij had na zijn wijding in 1943, vijf jaar als missionaris gewerkt in het toenmalige Brits Indië. Op 28 juli 1968 viert hij in Losser zijn zilveren priesterfeest en op 18 november van dat jaar krijgt hij eervol ontslag.

Pastoor Driever kreeg de kapelaans niet rechtstreeks van het aartsbisdom, maar via orden en congregaties. En dat waren in die tijd vaak teruggekeerde missionarissen.

1969-1973: Kapelaan Gerardus Pater (1905-1983, Salesiaan). In 1933 werd hij tot priester gewijd en een jaar later vertrok hij naar Brazilië, waar hij dertig jaar heeft gewerkt. In Losser bleef hij tot zijn emeritaat en vierde daar nog zijn 40-jarig priesterjubiläum. Op 15 april 1973 werd onder grote belangstelling afscheid van hem genomen.

1969: Pastoor Driever viert zijn 25-jarig priesterjubiläum.

1973-1977: Kapelaan Frans Veld, van de paters der H.H. Harten. Hij was ruim 23 jaar werkzaam in Brazilië. In Losser maakte hij vele vrienden door zijn intensieve huisbezoeken. Tijdens zijn afscheidsprek op zondagmorgen 31 juli 1977 brengt hij het sterk teruglopen van het aantal priesters onder de aandacht en doet een beroep op de vrijwilligers. In de talrijke werkgroepen in de parochie kunnen zij zich verdienstelijk maken. (Het aantal uitgetreden priesters is weliswaar dalende sinds het topjaar 1969 met 244 uit-

trekkingen, maar bedraagt in 1977 nog altijd 50 priesters, volgens de cijfers van het KASKI, het Katholiek Sociaal Kerkelijk Instituut te Nijmegen). De drie bovengenoemde paters woonden in de pastorie aan de Kloppenstraat.

In deze boom staat elk appeltje voor een werkgroep, commissie, individuele functionaris o.i.d., die actief was in de Sint Martinusparochie. Het zijn er tientallen.

1975 Het zilveren jubileum van de bijkerk van het H. Sacrament in Glane wordt gevierd onder grote belangstelling van de parochianen. De kerk was propvol. Pastoor Driever droeg de plechtige H. Mis op, met assistentie van kapelaan C. Kiewid van de H. Maria Geboorteparochie en pater B. Koertshuis.

1976 Het tienjarig bestaan wordt gevierd met in de dienst een mix van Gregoriaanse en Nederlandse gezangen.

1977-1982: pastor Theo Siegmund (1933-2011). Hij was in dienst van de pas opgerichte IPV (Interparochiële Vereniging) Zuid-Oost Twente (Losser, Glane, Overdinkel en Glanerbrug). Theo blijft in herinnering als de man, die voor zijn installatie op de fiets van Enschede naar Losser kwam en zo de Martinuskerk binnenreed. Hij nam zijn intrek bij de zusters in het Klooster Maria Bijstand.

Theo Siegmund bij de zusters van het klooster Maria Bijstand.

Daar heeft hij de beschikking over ruimtes voor grotere groepen in de voormalige Theresia kleu-

terschool aan de Schuurkerkstraat. Hij is speciaal belast met de zorg voor de oudere jeugd. Wierook en plechtig gezang is aan hen niet meer besteed. Ook is hij wijkpastor voor Veldzijde-Oost, de nieuwe wijk met veel jonge gezinnen. Vol elan gaat hij aan het werk, maar hij wordt ook bij de bisschop op het matje geroepen. Niet iedereen is het blijkbaar eens met zijn werkwijze. In 1982 haakt hij af, teleurgesteld. Hij mist versterkende collegialiteit en ruimte om vruchtbaar pastoraal werkzaam te kunnen zijn.

*Wat mag er niet, wat mag er wel,
er wordt gewikt, gewogen
soms volgt er dan een fikse rel
een bisschop sluit zijn ogen.
Je wordt soms wel een beetje moe
van al die roomse zeden,
de Heer die kijkt van boven toe
't is niet zo fraai beneden.
(Martinusfeest; tekst Frans Koel)*

1982 Pastoraal medewerkster zuster Astrid van den Berg neemt de catechesetaak over op alle katholieke scholen en geeft te kennen bereid te zijn om theologie te gaan studeren.

Mevrouw Brugman voor het jongerenpastoraat in de hele unit en Dolf Clahsen voor de wijk Imenhof en de liturgie, gaan allebei na een jaar al weer weg. De laatste omdat hij lid bleek te zijn van de CPN.

1981 Het vijftienjarig bestaan wordt gevierd met een volledig Nederlandstalige viering met het thema 'Parochie zijn is samen doen'. De leerlingen van school De Marke hadden een versiering gemaakt voor de kerk met het motto 'Martinuskerk, trefpunt van mensen'. De parochie telt dan ongeveer

3500 praktiserende leden. De prognose uit 1966, waarbij men uitging van 5000 gelovigen 'zit er voorlopig niet in', aldus een optimistische pastoor Driever.

De Martinusparochie heeft in die vijftien jaar veel bijgedragen aan de, door veel mensen gewenste kerkelijke vernieuwing. In Losser was zij de eerste die overging tot de instelling van een parochieraad en van werkgroepen, die er in slaagden de 'kerk dichterbij de mensen' te brengen.

V.l.n.r. pastoor Boerkamp (Overdinkel), pastoor Driever, ds. Postma, pastoor Brouwer, onbekend. (Het is niet bekend bij welke gelegenheid deze foto gemaakt is.)

Natuurlijk zijn er ook andere geluiden geweest. Niet iedereen was er bij het vaststellen van de parochiegrenzen blij mee, om niet meer bij de vertrouwde H. Maria Geboortekerk te horen. In 1968 was daar ook een nieuwe pastoor benoemd, Lambertus Antonius Brouwer (1922-1987). Het contrast met pastoor Driever kon niet groter zijn. Pastoor Brouwer wordt beschreven als een eenzame kluizenaar. Sober en niets voor zichzelf eisend bewoonde hij maar een klein stukje van de grote pastorie. 'In puur pastoraal opzicht een voortreffelijke parochieherder met ongecompliceerd informeel en gemakkelijk contact met mensen. Maar hij opende geen wegen, die in die tijd van priesternood en 'nieuw en anders kerk-zijn', nodig waren om de parochiegemeenschap werkbaar te houden en 'een begaanbaar pad te vinden tus-

sen ongebreideld modernisme en onwrikbaar conservatisme' (Herman Bourgonje in 'H. Maria Geboorteparochie Losser 1902-2002').

En dan pastoor Driever, haasten en vliegen, overrompend, zelfbewust, niet altijd even tactisch, dat ging niet samen. Ook later waren er parochianen in de Martinusparochie die zeiden: 'Ik ben gedoopt door pastoor Brouwer, hij heeft ons getrouwd en nu wil ik dat hij ook mijn kind doopt'. En in de andere parochie waren er natuurlijk ook mensen die zich meer thuis voelden in de nieuwe kerk. Er waren in dat opzicht niet alleen maar strakke grenzen. Ook in de Martinus werd eind jaren tachtig op een parochieavond geklaagd over het feit dat een ex-priester voorging in een dienst.

1984-1989 Pastoraal werker Cor van Raay, ook werkzaam voor de H. Maria Geboorteparochie. Hij ging op de Hofkamp wonen, tussen de mensen. Ook hij gaat weg met het gekwetste gevoel niet te worden aanvaard door de parochieherders.

1984 Pastoor Driever viert zijn 40-jarig priesterfeest.

Sinds twee jaar is er geen aparte medepastor meer voor de Martinusparochie om werk en zorg mee te delen. Van de drie pastorale werkers die zouden assisteren is alleen zuster Astrid nog over.

1985 Het cadeau dat de pastoor een jaar eerder bij zijn 40-jarig priesterfeest vanuit de parochie aangeboden kreeg, wordt op het Martinusfeest boven het altaar gehangen.

Het is een bijzonder kruis, gemaakt door de kunstenares Gabriëlle Mulder uit Glanerbrug. Het is een doorzichtig kruis, 3.90 meter hoog en 1.90 meter breed, gemaakt van kunststof, anderhalve centimeter dikke glashel-

dere acrylplaten, die in de gewenste vorm zijn gevouwen. De kunstenaar liet zich inspireren door het Keltische granieten kruis met een ring in het centrum. Maar zij is bij haar ontwerp steeds uitgegaan van de ruimte en vormgeving van de Martinuskerk, de gebogen achterwand en de lampen in het plafond. Die ring in het hart van het kruis bestaat uit een regenboog van gekleurde zijde. De regenboog geldt als het Bijbelse symbool voor het verbond, dat God met de mensen sloot. Precies in het hart van het kruis is een goudkleurige schijf aangebracht. Dit geeft een universum-effect, doordat de vele lampen in de kerk door deze ronding worden weerkaatst, als waren het sterren. Het kruis heeft een draagbalk van roestvrij staal en weegt zo'n 120 kilogram. De parochianen brachten voor dit cadeau fl. 15.000 bij elkaar.

1987 Nieuwe dakbedekking. 880 m² rubberoid-singles werden vervangen door kunstleien van asbest. Het karwei werd begroot op fl. 75.000. Daarvoor kon fl. 40.000 uit de reserves worden geput en het resterende bedrag kon renteloos worden geleend van het aartsbisdom. Inzamelacties onder het motto 'Breng uw kerk onder dak', moesten er voor zorgen dat die schuld weer snel afgelost kon worden.

1988 Pastoor Driever neemt afscheid. (Meer hierover op pag. 46 e.v.).

1989-1992 Pastor Jos Smits, die ook de Gerardus Majellaparochie in Overdinkel tot werkgebied had.

'Toen kwam het tijdperk van pastor Smits, Jos Smits zoals we mochten zeggen. Een gedreven persoonlijkheid, die met beide benen in zijn missiegebied Losser vertoefde. Het liefst zag hij zijn parochianen zingend en handenklappend gospelsongs uit de groene liederenbundel doornemen. De symbolen, die hij tijdens sommige vieringen aansleepte, getuigden van zijn verbeeldingskracht, ongetwijfeld opgedaan in Centraal Afrika. Zijn schoeisel, sandaalachtig, was vermoedelijk een geschenk van een Bedoeien, uit de Sahara. Gezeten op een barkruk, die achter het altaar stond, onderrichtte hij de gelovige Martinusparochianen. Het is van hem bekend dat hij weinig om zijn uiterlijk gaf. De mode ging aan hem voorbij. Ook was hij de man, die nogal eens attributen voor het interieur van de kerk op de kop wist te tikken. Het nieuwe tabernakel is er één van'. (Martinusfeest; tekst Frans Koel).

De Martinuskerk had oorspronkelijk geen tabernakel in de grote kerk. De hosties werden uit het kleine tabernakel in de dagkerk gehaald.

1988-1999 Pastoor Jacobs. In 1988 neemt hij samen met zijn huisgenote Diny Veldmaat zijn intrek in de pastorie bij de H. Maria Geboortekerk. Herman Bourgonje schrijft: 'Ramen en deuren gaan open, mensen vinden gemakkelijk de weg, de pastorie wordt een parochiehuis, eigenlijk zonder drempels'. Als pastor Smits in 1992 uit Losser vertrekt, krijgt pastor Jacobs de Martinusparochie 'erbij'.

'Jos (Smits) ging, Henk kwam, pastor Henk Jacobs. Hoewel hij nog altijd zijn

zetel aan de Gronausestraat heeft, is hij toch heel duidelijk een stuk van ons geworden. De pendeldienst Maria-Martinus loopt voortreffelijk en bij het gemeentehuis ligt al een verzoek om hem toestemming te verlenen de rotonde aan de Gronausestraat/Arendstraat links te mogen oprijden, om zodoende een hinderlijke bocht te vermijden. De pastor preekt als Brugman en is daarnaast een uitstekend zanger. Hij heeft een fanclub en als hij de Mis doet wordt menige kerkbank en collectemandje gevuld door een parochiaan van de Maria. En dat is mooi meegenomen voor de Martinus. Een nadeel is dat de pastor zo lang is, zodat de lectoren doorgaans geconfronteerd worden met een zeer hoge stand van de microfoon en op hun tenen de lezing moeten verzorgen. Al met al mag hij er zijn en het is terecht, dat we te zijner ere dit jaar een school naar hem hebben genoemd: 't Jacobuscollege' (Martinusfeest; tekst Frans Koel).

(Mavo De Esch was in 1995 gefuseerd met het Jacobuscollege uit Enschede en zo kon de school een nevenvestiging worden, waardoor het voortgezet onderwijs voor Losser behouden bleef.)

Pastoor Henk Jacobs en zuster Astrid van den Berg.
1988 Zuster Astrid van den Berg wordt de opvolgster van Cor van Raay in de

Martinuskerk. Op 1 december 1989 neemt zij haar intrek in de pastorie.
'Het pastorale alternatief, voor de latinisten onder u, de pastor bona. Ze heeft haar stek gevonden in Huize Martinus en woont precies tegenover de kerktoren. Dat ze geen contemplatieve levensstijl aanhangt was al bekend... maar bovenal is ze iemand die haar mannetje moet staan. De geboden en verboden voor vrouwen in de kerk vormen nog altijd een dik boekwerk. En 't zijn niet alleen bepaalde kerkleiders, die moeite hebben met vrouwen in het clericale vlak. Er zijn ook nog hele volksstammen gewone gelovigen, die het eigenlijk gek vinden, dat er een vrouw op het altaar staat. Raar toch in deze tijd, waarin we modern willen denken'.

*'De mis in de parochiekerk
is zaterdags- en zondagswerk.
Een echte mis is favoriet
iets anders heeft men liever niet'.
Communieviering enzovoort
heeft menigeen nog niet bekoord,
een vrouw tenslotte is geen man,
die ons de zegen geven kan'.
(Martinusfeest; tekst Frans Koel)*

1991 Hierboven een foto van de slotviering van het 25-jarig jubileum. Een 25-jarige mijlpaal bereikt. Samen verder! In de jubileumkrant van no-

vember kijkt het parochiebestuur met trots en dankbaarheid terug op wat door pastores, maar vooral door parochianen is opgebouwd. Men heeft in 25 jaar de Martinusparochie een geheel eigen gezicht gegeven. Het is een parochie geworden, die gedragen wordt door veel vrijwilligers. Daarvan getuigen de werkgroepen, teveel om op te noemen. Zij worden geïnspireerd door Vaticanum II, dat hen samen tot een volk van God maakt, altijd ondersteund door pastores, die hen met raad en daad terzijde stonden.

Er zijn ook zorgen. Goed beleid in het verleden heeft de schuldenlast weg-gewerkt, maar de toekomst ziet er niet altijd even zonnig uit, want steeds minder mensen dragen de parochie. Dat is een algemene tendens die aan de Martinus niet voorbij gaat.

De feestweek in november was gestart met het planten van een boom voor de pastorie, door pastor Jos Smits en zuster Astrid van den Berg. Er staan tal van activiteiten op het programma, met name voor jongeren. Op zondag 10 november is er een receptie in MAVO De Esch. Er was fl. 5.700 ingezameld voor 300 nieuwe zang- en gebedsbundels. Jos Smits overhandigde het eerste exemplaar aan W. Tenfelde van het parochiebestuur.

'De Martinus draait verder. In het weekend luidt koster Gert Veger de klokken, een groep trouwe gelovigen gaat naar de kerk. Naar een mis, een communiedienst, een gezinsviering, al of geen pastoor, een pastor of iemand van een liturgische groep, kortom voor elk wat wils. Ieder heeft zo zijn voorkeur'. (Martinusfeest; tekst Frans Koel).

De foto hieronder is in 1989 gemaakt in het kader van een actie 'milieubewustzijn en ontwapening'. V.l.n.r. ds. Marjolijn Sudhölter-Russchen, de eer-

*ste vrouwe-lijke dominee van de Pro-
testantse
gemeente
Losser (1985-
1989), pastor
Henk Jacobs,
pastor Cor
van Raay,
zuster Astrid
van den Berg
en pastor Jos
Smits.*

1994 Op 9 april wordt de bijkerk van het H. Sacrament in Glane aan de eredienst onttrokken. In 1995 wordt het kerkje verkocht en door de nieuwe eigenaren omgebouwd tot woonhuis.

Gastvrouwen

Nadat de pastorie niet meer bewoond werd, hebben veel vrijwilligers de functie van gastvrouw vervuld. Voorloper was zuster Diny Kinds, die al actief was samen met zuster Astrid. Zuster Diny woonde eerst aan de Dr. Staringstraat bij de nonnen van haar congregatie 'Julie Postel' (van het voormalige ziekenhuis/bejaardenhuis De St. Bernardus Stichting). Ze verhuisde na het vertrek van haar medezusters in 1992 naar de Hofkamp en werd een zeer gewaardeerd vrijwilligster van de parochie, een gastvrouw die er altijd was. In november 2001, na het vertrek van zuster Astrid van den Berg met wie zij veel samenwerkte, vertrok zij als laatste religieuze uit het dorp naar medezusters in Zevenaar.

Op de Hofkamp waren in die tijd, in het kader van een ander woonwagenebeleid, enkele woonmobielen geplaatst. Dat ging niet altijd goed in het buurtje en zuster Diny wist dan door haar kordate optreden weer orde op zaken te stellen.

1999-2002 Pastoor Alphons G. ter Beke. Ruim dertig jaar had hij gewerkt in de missie in Kameroen en Soedan. Hij nam zijn intrek in de pastorie in Overdinkel. Toen Bin Laden met de islamitische terreurorganisatie Al Qaida door de aanslagen op 11 september 2001 wereldnieuws werd, kwam de pastoor tot de ontdekking dat hij in Afrika zijn buurman was geweest.

2000-2008 Pastoor Bernard Reerink. Na 8 jaar in Losser te hebben gewerkt kondigt hij zijn vertrek aan en gaat naar Oldenzaal. Hij kijkt terug op een hectische tijd en is tevreden over Maria Vlucht, de samenwerking tussen vijf parochies in de regio, die tot stand is gekomen. In 2008 wordt er in Utrecht ook een nieuwe aartsbisschop geïnstalleerd, W. Eijk. In 2012 wordt deze door paus Benedictus XVI tot kardinaal benoemd.

2000 tot 2008 Pastor Miranda Heerink-Beene.

2004 Op 3 februari gaat de Martinuskerk deel uitmaken van het samenwerkingsverband 'Maria Vlucht'. Dit verband omvat de kerken Onze Lieve Vrouw Koningin van de Allerheiligste Rozenkrans te Glanerbrug, H. Jacobus de Meerdere te Lonneker, H. Maria Geboorte te Losser, H. Martinus te Losser en de H. Gerardus Majella te Overdinkel. De naam is afgeleid van het voormalige Klooster Glane (17e eeuw), genaamd 'Maria op de vlucht naar Egypte', in de volksmond al spoedig afgekort tot 'Maria Vlucht'. Het werd gesticht door de zusters van het Catharinaklooster uit Almelo, die in de roerige tijd na de Reformatie in 1665 uit Nederland werden verdreven. Met

deze naam wil men de band aangeven met de generaties vóór ons, die in die moeilijke tijd samen bleven optrekken.

Samen Gods volk onderweg zijn, onder de mantel van Maria, zoals uitgebeeld in het beeld van de Moeder Gods, afkomstig uit de kerk van Glane. Een kunstwerk, gewijd in 1963 bij gelegenheid van het 12½ jarig bestaan van dat kerkje, dat nu in de Martinuskerk staat. Dit Mariabeeld werd gemaakt door beeldhouwster Gertrud Büscher-Eilert (1914-2004) uit het Duitse Horstmar. Zij maakte ook het beeld van de Goede Herder. Haar naam staat niet op de kunstwerken: 'Mijn naam is niet belangrijk, als de mensen maar in contact komen met het Evangelie'.

2005 Op 23 juli 2005 krijgt het plein voor de kerk de naam van de bouwpa-
stoor van de Sint Martinuskerk. Het is de datum van zijn verjaardag en te-
vens van zijn priesterwijding. Het Pastoor Drieverplein staat dan in het
straatnamenregister van Losser. Onder tromgeroffel van een drummer van
Excelsior, werd de onthulling van het bord verricht door Mien Veldmaat,
die 35 jaar lang zijn trouwe huisgenote was en mevrouw M. van Gijsen-
Driever, de zuster van de pastoor.

Mien Veltmaat mag in deze kroniek natuurlijk niet ontbreken. Zij werd ge-
boren op 27 november 1922 te Raalte als de op een na jongste van 13 kin-
deren.

Na de lagere school ging ze één jaar naar de naaischool en was vervolgens
dienstmeisje in verschillende gezinnen. Toen ging ze werken in Twentse
pastorieën. Van 1961-1965 was ze de huisgenote van pastoor Scholten op
Reimer van de Theresiaparochie te Borne. Daarna was ze enkele maanden
in de pastorie van Saasveld bij pastoor Bolscher, om vervolgens op 3 mei
1966 haar intrek te nemen bij pastoor Driever boven 'De Spar' aan de Klop-
penstraat. Mien Veltmaat was al die jaren het visitekaartje van de Marti-

nusparochie. Ze ging met pastoor Driever mee naar Rekken en na zijn overlijden in 2002 betreft ze een aanleunwoning in Wierden. In 2005 werd ze dicht bij haar familie opgenomen in verpleeghuis Krönnenzommer' te Helleendoorn. Zij overleed op 2 juni 2014.

'Eenvoud was haar kracht. Zorgzaam stond zij in het leven. Nooit heeft ze aan zichzelf gedacht. Belangrijk was te kunnen geven' stond er boven haar overlijdensadvertentie.

2006 Het 40-jarig bestaan werd gevierd met als thema 'Herberg van Ontmoeting'. Ruim een jaar van voorbereiding was hier aan voorafgegaan en de jubileumviering was verspreid over twee maanden. De feestweek begon op zaterdag 20 september en het programma kende diverse hoogtepunten. Activiteiten voor kinderen, een reünie met oud-parochianen, een bustocht naar Dokkum en de bijeenkomst met de vrijwilligers. Op de 3500 parochianen zijn 300 vrijwilligers actief. Een grote feestavond in de hal van het Carmelcollege. Tot slot vertrekt op zondag 12 november vanaf de Martinustoren een grote optocht, met vertegenwoordigers van die clubs en instellingen in Losser, waarvan de naamgeving gerelateerd is aan Martinus en kinderen uit de parochie met Martinus in hun naam. Onder begeleiding van Sint Maarten op zijn paard, met muziek van de Losser Böggelrieders en Daansers gaat de stoet naar de Martinuskerk voor de viering. 'Geen Eucharistieviering, maar we breken wel het brood', aldus pastor Reerink. Medewerking verlenen onder meer de Martini Wichter, leerlingen van de Martinusschool en de Zorggroep Sint Maarten. Tijdens de optocht stapelden de donkere wolken zich samen. Gelukkig brak de zon even door en de regenboog boven de kerk sprak boekdelen.

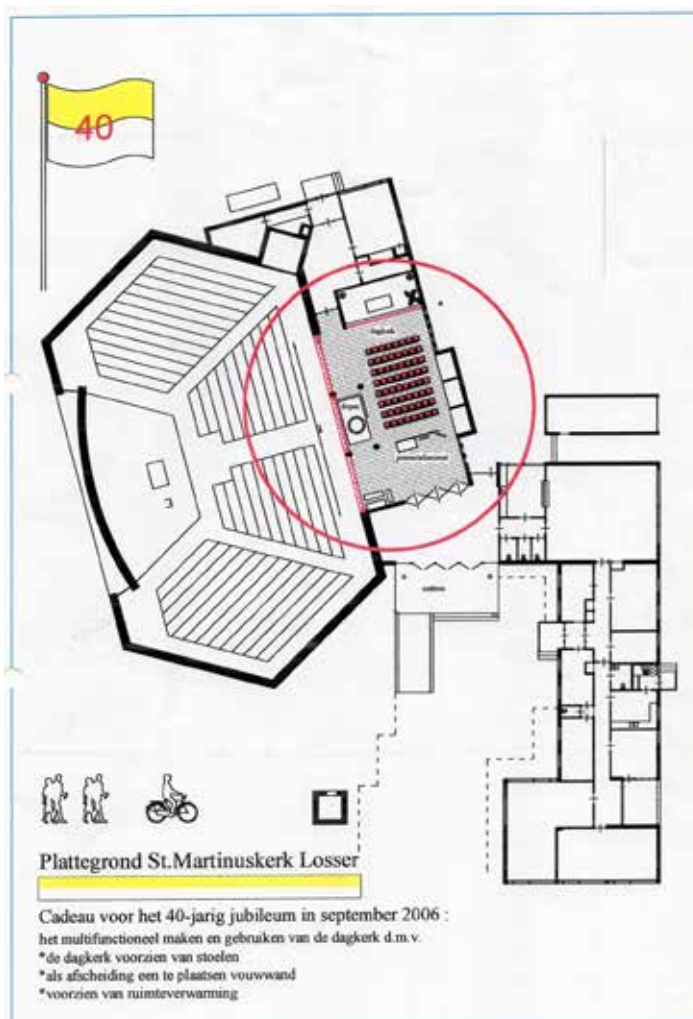

V.l.n.r. Annemiek Koel, Willy Tenfelde, Miranda Heerink-Beene, pastoor Reerink, Gerard Kienhuis, pater G.A. Hoitink, Lien Dood en Ans te Lintelo.

Er is een verkoopactie van dekens en poncho's gehouden. Enkele dames hebben zich de blaren op de vingers geknipt om de grote lappen te verknippen. Het verdelen van kleding is overeenkomstig het gedachtengoed

van St. Martinus. De opbrengst van deze actie is bestemd voor een onderwijsproject in Roemenië. Een 'Herberg van Ontmoeting', dat wil de Martinusparochie blijven voor de Losserse gemeenschap.

'De Martinusparochie is een parochie waarmee je kunt overleggen, één die openstaat voor nieuwe ideeën. Een parochie ook, waar je als mens tussen de mensen staat. Houd dat voor ogen'. Dat was de boodschap van pastoor B. Reerink tijdens de informele receptie, die volgde meteen na de door de parochieherder geleide jubileumviering in de feestelijk versierde kerk.

Nieuwe dagkerk

2008-2013

Pastoor Theo Munsterhuis.
Hij gaat wonen in de pastorie in Overdinkel.
Hij vertrekt naar het parochieverband Lumen Christi.

2008-2015

Pastor (diaken) Bert Huitink.

2009-2013

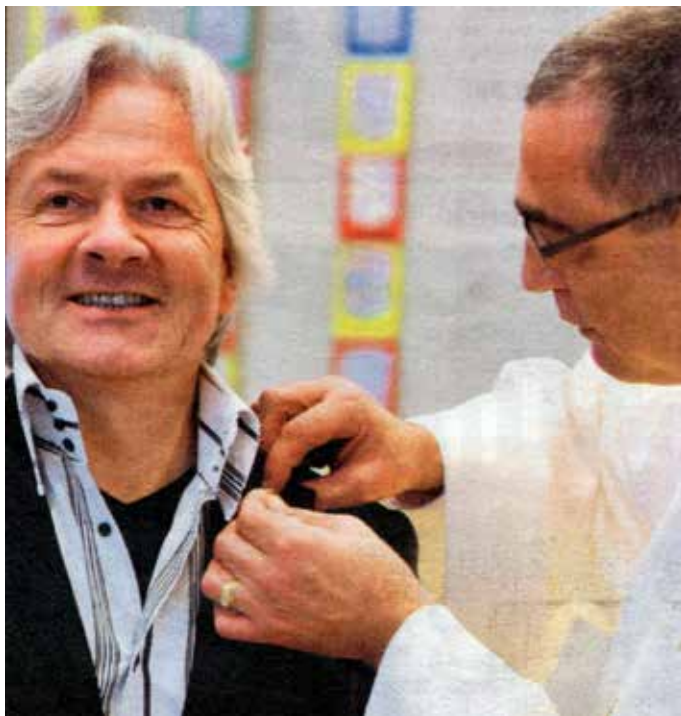
Pastor Maroesjka Slegers.

2009

Op Willibrordzondag 8 november, wordt Herman Boek geëerd met de Willibrordonderscheiding.

Dit vanwege zijn grote verdiensten voor de parochie gedurende veertig jaar en voor zijn optreden als voorzitter van de Stuurgroep bij de totstandkoming van het samenwerkingsverband Maria Vlucht. Hij neemt dan ook af-

scheid, na een maximale periode van acht jaar vicevoorzitter te zijn geweest van het parochiebestuur. (De pastoor was altijd voorzitter).

Herman Boek krijgt de Willibrordonderscheiding opgespeld door diaken Bert Huitink.

Herman staat als het ware model voor de vele vrijwilligers, die de parochie steeds gekend heeft. Ook dit onderwerp wordt binnen de Martinus met lichte ironie benaderd.

'Naast de pastor zijn er natuurlijk

nog heel veel lieden, die de Martinus op een speciale manier op de been houden, of liever gezegd op het paard houden, want de H. Martinus was vroeger bij de cavalerie, zoals u op de buitenmuur van de kerk kunt zien. Er zijn heel wat mensen en groepen, die van alles en nog wat doen in de parochie. Stel bijv. dat we het moesten doen zonder Gert Veger (koster) of Diny Kinds (gastvrouw). Dat is ondenkbaar. En zo zijn er nog heel velen, die grote of kleine klussen verrichten. Vroeger gaf men zulke mensen allemaal een medaille of een kerkboek. Maar ja dat doe je vandaag aan de dag niet meer. Als al die vrijwilligers zich nu nog een jaar of tien inzetten lopen ze de kans om een Pro Ecclesia Pontifice (een pauselijke onderscheiding) te krijgen. En die doet het nog steeds goed. Zelfs als je dood bent wordt de orde nog in je advertentie vermeld'. (Martinusfeest; tekst Frans Koel).

2011 Per 1 januari wordt het samenwerkingsverband Maria Vlucht omgezet in de gelijknamige parochie.

2012 Op zondag 30 december wordt tijdens een woord- en communiedienst afscheid genomen van koster Gert Veger. Hij is dan bijna 25 jaar in dienst geweest, eerst fulltime en later als parttimer. Hij was nauw verbonden met de parochie en deed zijn werk met alle aandacht, maar de kas laat

het niet meer toe om een koster in dienst te hebben.

*'Nu zijn we in een tijd beland,
een kerk blijft welhaast onbemand.*

Met grijze koppen hier en daar.

*Geloof en hoop is minder vast,
een biechtstoel is een bezemkast.*

*Pastores zijn er nog een paar
en Rome blikt van verre toe.*

Een vrouw in 't ambt, nog steeds taboe.

Het celibaat blijft hoog verheven.

Een dissident komt in de ban.

*Wie ja knikt, die is boven jan,
ontvangt veel heil en ook veel zegen'
(Martinusfeest; tekst Frans Koel)*

2013- De ontstane vacature na het vertrek van pastoor Munsterhuis, kan alleen ingevuld worden via een pastorale samenwerking met de parochie St. Jacobus de Meerdere (Enschede) en St. Franciscus van Assisië (Haaksbergen en omgeving). Er zijn te weinig priesters beschikbaar, die en de pastorale en de bestuurlijke verantwoordelijkheid kunnen dragen. Daarom is het nodig dat de pastoor van de St. Jacobus de Meerdereparochie tevens pastoor wordt van Maria Vlucht en van de St. Franciscus van Assisiëparochie en dat de pastorale teams gaan samenwerken. Benoemd wordt pastoor A.G.M. Monninkhof. De drie teams worden versterkt door de komst van een tweede priester, die ook voor alle drie parochies gaat werken.

2013 Pastoor Willy Rekveld wordt de tweede priester binnen de parochie.

2015 In januari klopt de locatieraad van de Martinus aan bij het parochiebestuur om te praten over de toekomst. 'Sluiting wellicht per 2016' kopt de krant. Een moedige stap, maar het teruglopend kerkbezoek en de alsmaar stijgende kosten voor het onderhoud maken het noodzakelijk om over de toekomst na te denken. De tweewekelijkse dienst op zaterdag of zondag wordt hooguit nog bezocht door vijftig tot zestig gelovigen, veelal getrouwe kerkgangers van het eerste uur. 't Klöpke; parochieblad voor Losser en Glane' wordt nog bezorgd bij 599 adressen van de Martinusparochie.

Pastoor Monninkhof, voorzitter van het parochiebestuur zegt dat het wel vast staat, dat er op termijn één kerk zal overblijven in Losser. Maar sluiting per 2016 is nog niet aan de orde. Men wil nog het 50-jarig bestaan van de kerk kunnen vieren. De sluiting van de Martinuskerk is wel een serieuze optie, die dichterbij is dan ooit. Het gebouw wordt al regelmatig gebruikt voor concerten en andere voorstellingen. Alle parochianen van dorp Losser ontvangen een brief waarin het e.e.a. wordt uitgelegd.

In augustus wordt gemeld dat de Martinuskerk onherroepelijk dicht gaat. De H. Maria Geboortekerk is door de kardinaal aangewezen als liturgisch centrum en blijft dan als enige r.k. kerk over in het dorp.

De vraag hoe het met de geloofsgemeenschap van de Martinus verder moet staat centraal tijdens een bijeenkomst op 18 augustus. Pastoor Monninkhof 'vindt het vooral erg moedig, dat het bestuur zelf is gekomen om de problemen te benoemen. De leden kiezen er voor om gezamenlijk te kijken naar een oplossing die past in deze tijd. En dat is in overleg met elkaar te komen tot iets, dat de toekomst van katholiek Losser verbetert'. Een woordvoerder van de parochie Maria Vlucht geeft aan, dat de twee Losserse geloofsgemeenschappen nogal van elkaar verschillen. De Martinuskerk geldt als 'modern' met Nederlandse gezangen, waar de Maria Geboortekerk veel meer nog de traditionele lijn volgt met meer Latijnse gezangen. In de geloofsgemeenschap van de Martinus is er geen of nauwelijks verzet tegen de voorgenomen sluiting. De woordvoerder wijst er op dat er verschillende alternatieven in de vertrouwde omgeving van de Martinuskerk zijn voor kerkelijke vieringen. De basisschool De Wegwijzer is er één van. Maar aan een aparte status bestaat geen behoefte. Dat de kerk wordt verkocht staat wel vast. Het gebouw kan voor meerder doeleinden worden gebruikt. Dat is de laatste jaren ook al het geval geweest met onder meer concerten van de muziekvereniging Excelsior en van de zangeres Dana Winner.

2016 Eind mei wordt er een hoorzitting gehouden over de voorgenomen sluiting van de kerk. Welgeteld 35 belangstellenden waren gekomen. Emotionele betogen en uitspraken bleven achterwege, maar het verdriet en de pijn over de komende sluiting was wel te beluisteren. Vooral het verlies van de eigen identiteit en de speciale sfeer wordt gevreesd, als straks moet worden gekerkt in de H. Maria Geboortekerk. De klassieke uitstraling is natuurlijk al een groot contrast, maar men vreest ook in de liturgie weinig terug te vinden van de wijze van vieren en beleven van het geloof in de Martinuskerk.

Pastoor Monninkhof en vicevoorzitter Jan Olde Heuvel trachten die vrees weg te nemen. 'De samenvoeging moet leiden tot een nieuwe geloofsgemeenschap en die moet een afspiegeling zijn van heel katholiek Losser'. Er komt ook een nieuwe naam.

Begin oktober zal het 50-jarig bestaan van de Sint Martinuskerk nog worden gevierd. En op 20 november vindt de laatste viering in de kerk plaats.

Het Samenzangkoor zal tot slot zingen:

*Neem bij het gaan de mantel van vrede
die we behoedzaam om mogen slaan,
waarin de Naam vol kleur is geweven.
Vage beschutting in mensen bestaan.
In de woestijn, vruchten en wijn:
vrede en zegen! Laten we gaan.
(tekst G. Luijpers/muziek H. Bulder)*

En dan zal er een einde gekomen zijn aan 50 jaar bijzondere kerkgeschiedenis in Losser. Een periode die samenvalt met Vaticanum II (1962-1965), de kerkvergadering bedoeld om de Kerk 'bij de tijd te brengen' (moderniseren), tot in de huidige tijd, waarin kardinaal Eijk weer een meer behoudende lijn oplegt.

Het kerkgebouw en de pastorie zullen vervolgens worden verkocht en wat de nieuwe bestemming wordt is nog onbekend.

Uit historisch oogpunt zou het goed zijn als er tastbare herinneringen aan deze kerk in Losser zouden kunnen blijven. Het bijzondere Kruis, dat de omslag van dit nummer siert, maar ook beelden, die nog afkomstig zijn uit de kerk in Glane. En dan de klokken, waarvan er één geschonken werd door de firma Van Heek. Dit alles behoort bij de cultuurhistorie van Losser. Tot die cultuurhistorie behoort ook het parochiearchief, waarvan we voor deze publicatie nauwelijks gebruik hebben kunnen maken. De herinnering aan de Sint Martinuskerk verdient een plaats binnen ons dorp.

Thea Evers

Met dank aan Cor van de Wiel, Frans Koel en Gerard Kienhuis voor het beschikbaar stellen van hun archief.

Overige bronnen:

- Archief Historische Kring, met krantenartikelen uit de Nieuwe Dinkellander, de Twentsche Courant en de Twentse Courant Tubantia; Archief H. Maria Geboorteparochie.

Geraadpleegde literatuur:

- Bourgonje, H. Maria Geboorteparochie Losser, 1902-2002. Stichting Historische Kring Losser, 2002.
- Wiel, Cor van de. Bouwpastoor Ru Driever, 1918-2002.
- Wiel, Cor van de. Veertig jaar Martinusparochie te Losser. (In Oet Dorp en Marke, 2006-3, pag. 6-18; uitgave Historische Kring Losser).

Drie staties van de kruisweg. Een, door zijn eenvoud, aansprekend kunstwerk in de vorm van 14 houten kruisjes met koperen afbeeldingen.

In België gemaakt door een onbekende kunstenaar.

VI Veronica droogt het gelaat van Jezus af.

XIII Jezus is van het kruis genomen (Piëta).

XIV Jezus is in het graf gelegd (Jozef van Arimathea).

De kruisweg was oorspronkelijk opgesteld in de in 1994 gesloten Sacramentskerk in Glane.

Drie mooie kunstwerken uit de dagkerk:
Het draagkruis, het wandkruis met de afbeelding van de verheerlijkte Heer en het tabernakel.
Het draagkruis werd vervaardigd in het atelier van de edelsmeden Van Roosmalen uit Utrecht.
Het wandkruis en het tabernakel zijn van de hand van de beeldende kunstenaar Elly Griepink-Meyer.

Het tabernakel in de hoofdkerk is afkomstig uit de in 1994 gesloten Sacramentskerk in Glane.

De Madonna met kind is vervaardigd door de in 1987 overleden bekende Oldenzaalse beeldhouwer Jan Kip.

Het beeld van de Goede Herder werd gemaakt door de beeldhouwster Gertrud Büscher-Eilert (1914-2004) uit het Duitse Horstmar. (Kijk ook op pag. 32). Dit beeld is ook afkomstig uit de kerk in Glane.

DE SACRAMENTSKERK IN GLANE

Voor hun geestelijke verzorging waren de inwoners van Glane altijd aangewezen op Losser. De slechte wegen maakten de wekelijkse kerkgang, vooral in de wintermaanden, soms erg moeilijk. In 1898 werd in Glane het R.K. Verenigingsgebouw 'St Ludgerus' gesticht en enkele jaren later werden ook plannen gemaakt voor een kerkgebouw. Mogelijk dat deze plannen een gevolg waren van de aanleg van de tramlijn van Denekamp via Oldenzaal en Losser naar Gronau, die in 1903 in gebruik was genomen. In Glane kwam een station annex douanegebouw tot stand, waaruit hoge verwachtingen m.b.t. de ontwikkeling van het railvervoer naar Gronau (en verder Duitsland in) bleken. Op de ontwikkeling van Glane zou dit natuurlijk een positieve uitwerking hebben. Helaas kwamen de verwachtingen niet uit en bleef Glane gewoon Glane. Toen in 1910 in Overdinkel wel een kerk werd gebouwd was dat een reden temeer om de plannen maar de plannen te laten.

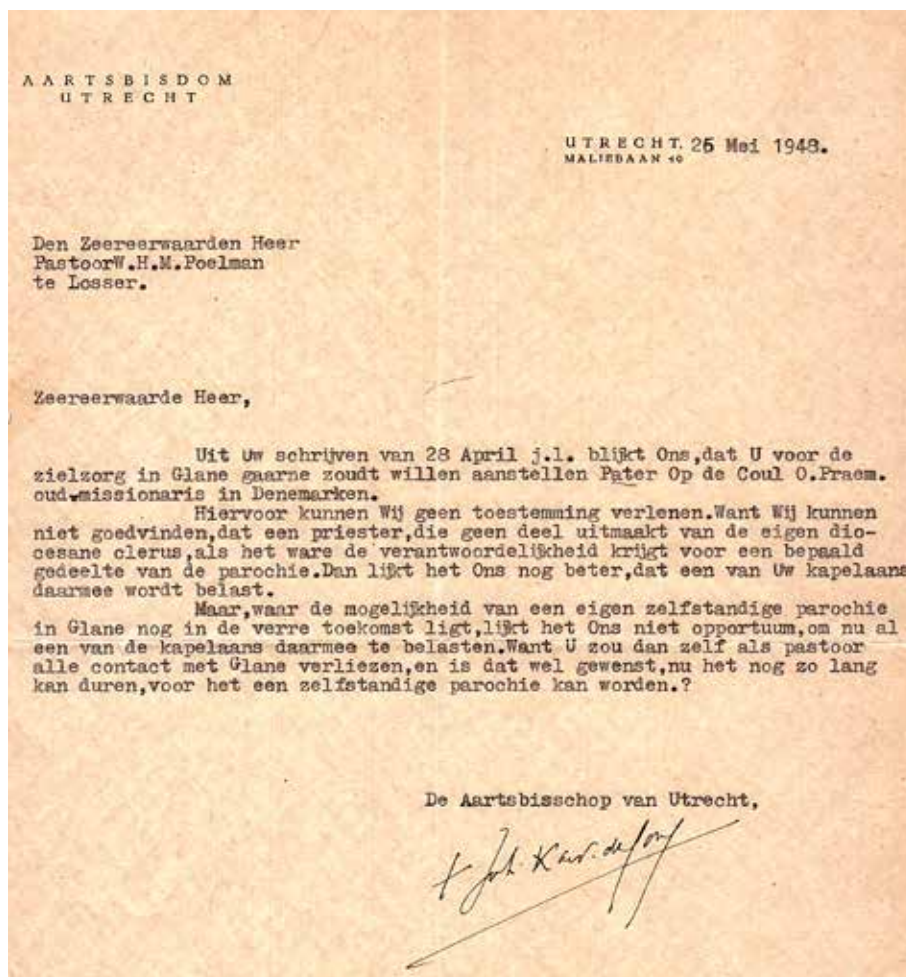
In 1928 werd het vanuit Glane wel wat gemakkelijker gemaakt om in Losser naar de kerk te gaan, want op 9 maart van dat jaar gaf de gemeente Losser een vergunning af voor een geregelde busdienst op zon- en feestdagen van Glane naar Losser en weer terug. Op die dagen ging er om 6.45, om 8.45 en om 10.15 uur een bus rijden.

Toch ondernam men in de dertiger jaren weer een poging om Glane aan een eigen kerkgebouw te helpen. Er werd een bouwcommissie in het leven geroepen die werd 'bemenst' door de heren A. Fischer, J.A. Boerrigter, B.A. Bouwhuis, J. Mekkelholt en (zeer vooruitstrevend voor die tijd) een vrouw, namelijk mevrouw G. Brands-Reehuis. Ook het kerkbestuur van de H. Maria Geboorteparochie toonde begrip voor de wensen van de parochianen uit Glane. Maar verder dan begrip kwam het niet. Het was 'crisistijd' en dat zal de reden zijn dat het initiatief ook toen niet tot resultaat heeft geleid.

Na de Tweede Wereldoorlog werden de plannen weer opgepakt en met veel kracht bij het parochiebestuur in Losser onder de aandacht gebracht. Nu met meer resultaat. Men kreeg van pastoor Poelman zelfs toestemming, om vooruitlopend op de bouw, de mis te laten lezen in het R.K. Verenigingsgebouw. De eerste Heilige Mis werd daar opgedragen op zondag 13 april 1947. In het vervolg gebeurde dat meestal door paters uit het naburige Sint Olafklooster (nu het Syrisch-Orthodoxe klooster Sint Ephrem).

Een poging om voor de zielzorg in Glane de oud-missionaris pater Op de

Coul aan te stellen werd door de aartsbisschop van Utrecht op 26 mei 1948 afgewezen. (Zie de afbeelding).

Kennelijk legt Glane, maar misschien meer nog pastoor Poelman, zich niet zo maar neer bij de afwijzing van pater Op de Coul, want uit de tekst op diens bidprentje (hij overleed in 1958) staat vermeld dat hij sinds 15 mei 1948 rector van Glane was. Dat betekent dus dat de pater al aangesteld was voordat de kardinaal hem kon afwijzen.

En ook de bouw van een kerk wordt sneller gerealiseerd dan je op grond van de brief van 26 mei 1948 zou verwachten. In 1948 schrijft de bouwinspectie van het aartsbisdom: 'U kunt er op rekenen, dat de kerk van Glane

geplaatst wordt op het bouwplan voor 1949. Of het Ministerie van wederopbouw akkoord gaat kunnen wij niet beoordelen’.

En dan gaat het ineens snel: Op 21 maart 1950 vindt de aanbesteding plaats voor de bouw van een kerkje, dat was ontworpen door de Oldenzaalse architect Cl. Hardeman. De bouw wordt voor een bedrag van fl. 29.400 gegund aan de firma Meier en Rikkert uit Denekamp. Voor de kerkbanken komt daar nog fl. 2.800 bij, het schilderwerk en glas kost fl. 1.600 en voor de architect en de opzichter wordt fl. 2.700 gereserveerd, zodat de totale bouwkosten fl. 36.500 bedragen.

Op 27 oktober 1950 wordt het nieuwe kerkgebouw (zie foto), dat de naam van het H. Sacrament krijgt en een bijkerk van de H. Maria Geboortekerk genoemd wordt, ingewijd door deken I. van den Berg uit Oldenzaal. Helaas moet de directie van N.V. Textiel Maatschappij L. VAN HEEK & ZONEN, die ook was uitgenodigd, zeer tot zijn spijt laten weten ‘dat wij die dag een drijfjacht te Driene houden, waarbij enkele jagers des avonds onze gast zullen zijn, zodat wij uit dien hoofde tot onze grote spijt niet van uw vriendelijke geste gebruik kunnen maken’.

Het kerkkoor van Glane, in de jaren vijftig gefotografeerd voor de zijkant van de kerk. V.l.n.r. Frans Vrielink, dhr. Flear, Henk Bouwhuis, Anton Bouwhuis, Frans Scheffer, Jan Rouwé, kapelaan Jorna, H. Venterink, onbekend, Gerard Bouwhuis, dhr. Kuipers, J. Eulderink.

In 1975, wordt onder grote belangstelling, het zilveren jubileum van het kerkje gevierd. De kerk valt dan inmiddels onder de hoede van de in 1966 gestichte Sint Martinusparochie. Pastoor Driever droeg de plechtige H. Mis op met assistentie van kapelaan Kiewid en pater Koertshuis. Het koor zong onder leiding van de heer J. Eulderink en werd aan het orgel begeleid door Peter Nijland.

Helaas was nog geen twintig jaar later opeens alles anders. Door gebrek aan belangstelling voor de vieringen, gebrek aan geld en vooral gebrek aan pastores moest de kerk worden gesloten. Op 9 april 1994 gingen zuster Astrid van den Berg en deken Antonissen samen voor in de slotviering.

In 1995 werd het kerkje verkocht aan de familie Nijlant en kreeg een woonbestemming.

Georg van Slageren

Bronnen:

- Archiven van de H. Maria Geboorteparochie en van de HKL

(BOUW)PASTOOR RU DRIEVER (1918-2002)

'Een gedreven man zet kerk en Sint Martinusparochie in de steigers'

Rudolphus Franciscus Driever werd op 23 juli 1918 geboren als eerste kind van Theodorus Gerardus Driever (1876 – 1960) en Johanna Elisabeth van der Eem (1885 – 1969). Theodorus kwam uit Arnhem en toen hij in 1917 met Johanna (uit 's Heerenberg) trouwde zette hij in Wageningen het timmerbedrijf van zijn vader voort. Na Ru werden er nog vijf kinderen geboren. Van deze kinderen leefde in 2002 alleen nog Miep die over haar broer veel wist te vertellen aan Cor van de Wiel, die in 2006 ter gelegenheid van het 40-jarig bestaan van de St. Martinuskerk een boekje samenstelde, waaraan ik veel informatie over dit artikel - en zelfs de titel – ontleende.

Hoewel de vader van Ru een goede vakman was deed hij in de crisisjaren na 1929 het timmerbedrijfje van de hand en ging verder in assurantiën. In het gezin heerste een fijne sfeer. Beide ouders waren degelijk katholiek en door hun contacten met twee neven paters Capucijn en een nicht in het klooster waren zij extra op het geloof en de kerk betrokken. Geen wonder dat Ru naar het seminarie wilde.

Het (klein)seminarie waar Ru als 14 jarige naar toe ging stond in Culemborg. Je studeerde er, maar werd er ook wegwijz gemaakt in de wellevendheid, hoe je lichaam te verzorgen, je te kleden en hoe je - waar dan ook - bij bezoek, aan tafel, in de klas, op reis of in de kerk te gedragen. En dat alles onder leiding van priesters, mannen van totale beschikbaarheid, sjouwers, loopjongens van de Heer. Levende voorbeelden van de priester 'opgegeten door zijn roeping'. (Deze bloemrijke omschrijving is van de hand van Cor van de Wiel). In 1935 werd het seminarie verplaatst naar Apeldoorn. Daar konden 300 - 360 studenten een plaats vinden, wat de burgemeester van Apeldoorn bij de opening deed verzuchten: 'Als dit een kleinseminarie is wat moet een grootseminarie dan wel wezen'.

Ru studeerde in 1938 af aan het kleinseminarie maar moest noodgedwongen, vanwege een brand in het grootseminarie Rijsenburg te Driebergen, voor zijn eerste jaar filosofie nog in Apeldoorn blijven. In 1939 ging hij naar Rijsenburg voor zijn tweede jaar en daarna nog vier jaar theologie. In de Meidagen van 1940 deed het seminarie dienst als veldhospitaal achter de Grebbelinie. Na de capitulatie werd alles weer normaal totdat de Duitsers in de zomer van 1942 het gebouw vorderden. Ru en zijn medestudenten ver-

huisden naar Laag-Keppel bij Doetinchem, waar hij de studie na veel improvisatie in 1944 kon afronden.

Op 23 juli 1944 (dus op zijn 26-ste verjaardag) werd Ru in de kathedraal in Utrecht tot priester gewijd, een week later gevolgd door de plechtige eerste mis in Wageningen.

Na de gebruikelijke zes weken neomistenvakantie werd de jonge priester op 8 september 1944 benoemd als kapelaan in de parochie van de H. Barbara te Vreeswijk. Binnen een week na zijn aankomst in Vreeswijk brak de Slag om Arnhem uit. Meteen al grote zorgen dus want Wageningen, waar de familie Driever nog steeds woonde, lag min of meer in het centrum van het strijdgewoel en werd op 1 oktober geëvacueerd. Gelukkig overleefde het hele gezin de oorlog. Broer Henk werd na de oorlog onderscheiden voor zijn werk in het verzet en twee andere broers werden uitgezonden naar Nederlands-Indië.

In Vreeswijk zette Ru zijn eerste stappen op het pad van het catechismusonderwijs en het pastoraat. Tussen de jonge, enthousiaste en ambitieuze kapelaan en de pastoor die waarschijnlijk wat meer op zijn rust gesteld was, klikte het niet echt. Ru zal er daarom niet rouwig om geweest zijn dat hij in 1947 werd overgeplaatst naar de parochie van het H. Hart in Arnhem-Zuid. Deze parochie was gesticht in 1940 en het kerkgebouw dateerde van 1942. Dat die kerk zonder schade de oorlog doorstaan heeft mag een wonder genoemd worden. De kerk was namelijk gevorderd door de Duitsers, die er een munitiedepot van maakten. Tijdens de Slag om Arnhem woedde er een tankslag, waarbij alles rondom de kerk werd verwoest en platgebrand.

In Arnhem klikte het beter met de pastoor, die een parochie leidde die van 1000 parochianen in 1945 groeide naar 6000 in 1951. Kapelaan Driever was actief in het godsdienstonderwijs op de lagere scholen en de ULO. Maar ook het huisbezoek werd door de pastoor gestimuleerd, 'al was het alleen maar om de mensen aan te sporen tot regelmatig kerkbezoek'.

Hoe goed de verhouding met de pastoor (Terwoert) was blijkt wel uit de reis die Ru, zus Miep en haar man en de pastoor in 1951 door Frankrijk en Italië maakten. Maar ook aan de periode Arnhem kwam een eind, want nog in datzelfde jaar kwam de benoeming tot kapelaan van de Sint Martinus aan de Oudegracht in Utrecht. Hij werd daar belast met de zorg voor het clubhuis Don Bosco, trefpunt voor zo'n 400 jongens en meisjes en ook van de ouderen in de wijk Tolsteeg. Ook in deze kinderrijke parochie weer veel aandacht voor de lagere scholen en een MULO. In 1957 viert Ru in Utrecht

zijn koperen priesterfeest en wordt door het kerkbestuur geprezen als een 'ijveraar onder sociaal-economisch zwakkeren'. En de pastoor kenschetst hem als 'een kapelaan die zo vol actie zit, dat het een wonder mag heten hem eens rustig in een stoel aan te treffen'.

In zijn Utrechtse periode wordt kapelaan Driever ook reserve-aalmoezenier. Aalmoezeniers met een reserve status werden in geval van oorlog of een grote oefening tijdelijk in dienst geroepen. Ze hadden een korte militaire opleiding gevolgd om de organisatie een beetje te leren kennen.

Installatie op 30 september 1966 door kardinaal Alfrink als pastoor van de Sint Martinusparochie te Losser.

En dan komt in 1963 na bijna 20 jaar 'kapelaanschap' de benoeming tot Bouwpastoor in Losser. Kennelijk had Ru zich door zijn werk in de Tolsteeg bij het bisdom in de kijker gespeeld. Bij het afscheid van Utrecht werden de vele lovende woorden, die zes jaar eerder bij de viering van het koperen priesterfeest waren gezegd, nog eens herhaald: 'een priester die geen rangen en standen kende, goed voor iedereen en al zijn tijd en gaven had aangewend tot heil van zijn parochianen'.

Over de activiteiten en verdiensten van pastoor Driever als bouwpastoor doet Thea Evers in haar bijdrage elders in dit nummer uitgebreid verslag.

Daarom beperk ik mij in dit artikel tot zijn andere verdiensten in Losser. Die verdiensten blijken o.a. uit interviews, die Cor van de Wiel afnam bij mensen die pastoor Driever van nabij meemaakten in het kerkbestuur, de parochieraad, bij huisbezoek, in gespreksgroepen, zomaar op de pastorie, als dirigent, als onderwijzer, als collega in het pastoraat en als huisgenote.

Ik citeer:

- Een pastoor die heel wat bij elkaar schooide maar zelf heel sober leefde en niets voor zichzelf wilde hebben.
- Een man die goed kon preken. Zelf niet zo modern en vooruitstrevend. Ergens ongerust waar de vernieuwing zou eindigen, maar wel anderen de ruimte gevend.
- Ru Driever, een priester met wie het meteen klikte met vriendschap voor het leven.
- Een pastor die mensen bij de kerk wist te betrekken, altijd dankbaar voor wat je deed... In de kern een priester van de oude stempel, product van het Rijke Roomse Leven, dat hem een stuk zekerheid gaf maar ook openstaand voor het nieuwe van Vaticanum II.
- Een man die wat de inrichting van de kerk betrof een idee had van eenvoud, niet alleen van low-budget. Eenvoud ook in zijn persoon en karakter.
- Door en door priester, zoals hij eens zei: 'Ik had ook dokter kunnen zijn, maar ik had het geluk priester te mogen worden.'
- In zijn preken over het algemeen vriendelijk, maar die als hij het over Bijbellezen had vaak negatief sprak over katholieken, maar protestanten de hemel in prees.
- Bouwpastoor die de naam had het voortdurend over geld te hebben, maar toen de kerk er eenmaal stond juist het materiele van zich afschoof.
- Een man met een groot plichtsgevoel van 'er altijd moeten zijn voor de mensen'.
- Een pastoor die naar jouw mening vroeg. Revolutionair dat er zoiets bestond als inspraak, dat jouw mening werd gewaardeerd en gerespecteerd.

Huwelijksinzegening (in 1980) van het bruidspaar Leo Snippert en Anita Meijer door pastoor Driever. Deze foto hing ingelijst aan de muur in de pastoriekamer, waar de dopelingen, bruidsparen en overledenen in de boeken werden bijgeschreven. Pastoor Driever vond dit blijkbaar een mooie wandversiering.

De verdiensten van pastoor Driever bleken ook op 2 september 1984, de dag waarop hij zijn 40-jarig priesterjubileum vierde en de Sint Martinusparochie op ondubbelzinnige wijze liet blijken zijn werk en persoon te waarderen. Het feest begon met een eucharistieviering in samenwerking met de oud collega's Frans Veld, Theo Siegmund, Frans Thijssen en de Losserse missionarissen Aveskamp en Bruns. Vervolgens ging men, na een muzikale hulde door 'Excelsior', in een open rijtuig naar de Vereniging waar de jubilaris door een keur van sprekers lof en waardering werd toegezwaaid voor zijn vele verdiensten voor de Losserse katholieke gemeenschap en die van Glane.

Tijdens de receptie kreeg de pastoor het cadeau van de parochie aangeboden: een model van het kruis, een kunstwerk van Gabriëlle Mulder uit Glanerbrug, dat op 10 november 1985 werd opgehangen boven het altaar. Toen pastoor Driever zijn 40-jarig priesterjubileum vierde was hij inmiddels de pensioengerechtigde leeftijd al meer dan een jaar gepasseerd. Zelf dacht

hij nog lang niet aan pensioen. Maar nog geen vier jaar later werd hem toch de vraag voorgelegd of het voor hemzelf en voor de parochie niet beter zou zijn om met emeritaat te gaan. Dat leverde moeilijke gesprekken op met het kerkbestuur en met deken Van het Erve van Enschede. Nadat de pastoor zich bereid had verklaard met emeritaat te gaan werd de vacature in april 1988 gemeld bij het bisdom waarna, nog voor het afscheid op 12 en 13 november, een opvolger werd benoemd in de persoon van de 53-jarige pastor Jos Smits.

In een boekje dat werd gemaakt t.g.v. het afscheid werd pastoor Ru Driever door deken Ties van het Erve getypeerd als BOUWER EN SJOUWER. 'Een kwart eeuw bouwer van eerst een kerk en daarna van een kerkgemeenschap. Hij trok eerst door heel het bisdom om het nodige geld bij elkaar te bedelen en daarna was hij binnen de parochie steeds onderweg om mensen te verzamelen die mee wilden doen in koren en groepen, in besturen en raden. Met intense ijver sjouwde hij 25 jaar door het dorp om iets zichtbaar te maken van het Koninkrijk Gods.

Hij had voor de parochie de patroonsnaam van de H. Martinus voorgesteld. En ook dat tekende zijn persoon. Want al was hij een bouwer en een sjouwer, hij vergat nooit dat iedere individuele mens aandacht en zorg verdient. Daarom vond je hem overal waar mensen hem nodig hadden. Bij zieken thuis en in het ziekenhuis, bij parochianen die een verdrietig sterven moesten verwerken. Overal waar mensen in de parochie een moeilijke tijd doormaakten was hij te vinden. Sint Martinus die zijn leven als heilige begon met het doorsnijden van zijn kleeft voor een arme

drommel, vond in deze priester een navolger in zijn liefde voor mensen'.

Vanuit Rekken waar pastoor Driever was gaan wonen kwam hij nog enkele malen terug naar Losser, zoals in 1991 en in 2001 voor de vieringen van het 25-jarig resp. 35 jarig bestaan van de Sint Martinus parochie.

Op 1 februari 2002 kwam er in Rekken, in de slaap, een einde aan het aardse leven van Ru Driever.

In Losser wordt de naam van Ru Driever in ere gehouden doordat het plein waaraan de Sint Martinuskerk is gelegen naar hem genoemd is. Op 23 juli 2005 onthulde zus Miep Gijsen-Driever samen met Mien Veltmaat, vanaf 1963 de trouwe huisgenote van de pastoor, het bordje met de naam 'Pastoor Drieverplein'.

Georg van Slageren

Bronnen:

- 'Bouwpastoor Ru Driever (1918-2002), een gedreven man', door Cor van de Wiel (Losser 2006)
- Archief Historische Kring Losser
- Archief H. Maria Geboorteparochie

MIJN HERINNERINGEN AAN DE SINT MARTINUSPAROCHIE IN LOSSER

Mijn eerste herinneringen gaan terug naar 1966. In die zomer kwam ik als jonge onderwijzeres naar Losser en gaf les aan de derde klas van de toenmalige Mariaschool. Ik woonde in het daarnaast gelegen klooster 'Maria Bijstand'.

Zodoende maakte ik de wijding van de Martinuskerk mee en hoorde dat de Mariaschool ijverig meegedaan had met een oud-papieractie om geld in te zamelen voor de nieuwe kerk en pastorie.

In 1967 startte de nieuwe school 'de Wegwijzer', die naast de kerk gebouwd werd. Samen met Zr. Mathilde van Antwerpen kwam ik te werken in die nieuwe school.

Zodoende leerde ik ook pastoor Driever kennen, die trots was op zijn nieuwe kerk en school. Ik verhuisde echter een jaar later naar Brabant om in Geldrop te werken als onderwijzeres. En in 1972 vertrok ik naar Duitsland om samen met enkele medezusters in het bisdom Hildesheim te werken in een parochie. Jeugdwerk, catechese, ziekenbezoek en vele andere werkzaamheden heb ik daar als 'Gemeindereferentin' verricht. Eén medezuster was Zr. Angelina Scholten uit Losser.

Via haar bleef mijn band met Losser bestaan. Zo kwam ik eind 1981 weer in het klooster 'Maria Bijstand' wonen, waar ook pastor Siegmund woonde.

Hij vertrok in de zomer van 1982 naar Oldenzaal, waardoor ik zijn werk in de catechese en het jongerenwerk overnam. Daarnaast studeerde ik theologie in Tilburg.

Ik leerde de parochies, de scholen, maar vooral heel veel mensen kennen.

Eerste communie school 'De Basis' op 8 mei 1983. Met pastoor Driever, meester Kees van Loon en zr. Astrid van den Berg.

Na zeven jaar zo gewerkt en gestudeerd te hebben was de situatie in de parochies van Losser intussen wel veranderd. Pastoor Brouwer was gestorven en pastoor Driever verliet zijn geliefde Martinusparochie. En ook het klooster 'Maria Bijstand' was gesloten in 1986. Drie jaar woonde ik aan de Enschedestraat 14.

Doordat pastor Jacobs de pastorie bij de Maria Geboortekerk betrok en daar ook een parochiecentrum inrichtte, werd mij gevraagd om naar de pastorie van de Sint Martinuskerk te verhuizen. Dat was in december 1989. Ik was intussen ook officieel benoemd als pastoraal werker voor beide parochies.

Hoewel ik de Martinusparochie dus al lang kende, werd mijn betrokkenheid natuurlijk nog groter toen ik er kwam wonen. Ik merkte hoeveel betrokken vrijwilligers er waren.

Je kwam ze dagelijks tegen. En vooral ook de openheid en gastvrijheid was heel groot. Er zijn heel wat kopjes koffie geschonken. En er werd veel gedeeld aan lief en leed.

De kerk was altijd een mooie plek om te vieren. Er was door de bouw aandacht voor de verbondenheid met elkaar, het samen vieren. Jammer dat er in de loop van de jaren steeds meer lege plekken kwamen. Anderzijds groeide er een band tussen de vaste bezoekers en er was aandacht voor iedereen. Ik denk nog aan de asielzoekers die aan de Scholtinkstraat kwamen wonen. Ook zij waren welkom in onze vieringen en bij het kopje koffie daarna.

En daarnaast was en is het parochiecentrum een prima plek om andere activiteiten te ontplooiën. De koren, de jongeren, de alleenstaanden, de vele werkgroepen, allen mochten zich er thuis voelen.

Ik denk ook graag terug aan de vele vieringen met kinderen. Er was een grote betrokkenheid van de scholen, waardoor kinderen actief deel konden nemen en er op hun niveau gebeden en gevierd werd. Denk ook maar aan de jaarlijkse Eerste Communievieringen en de Vormselvieringen. Er werd door de werkgroepen van ouders en leerkrachten heel veel gedaan om het voor de kinderen onvergetelijke momenten in hun leven te maken.

Voor de jongeren uit Losser is het parochiecentrum en de kerk zeker ook een plek van ontmoeting geworden. Onder leiding van Ans te Lintelo en samen met de werkgroep zijn er vele activiteiten ontplooid. Op het gebied van zingeving, van gezelligheid en ook informatie op allerlei gebied wat voor jongeren belangrijk kan zijn.

We kenden ook de jaarlijkse ziekendag, waarbij ouderen en zieken welkom waren. Dank zij een actieve werkgroep werd er alles voor gedaan om het voor die mensen een zinvolle en gezellige dag te maken.

In mijn beleving gebeurde ook alles in goed overleg. Er was een goede

communicatie tussen het bestuur en parochieraad, tussen pastores en vrijwilligers. Er was aandacht voor de stille werkers van de schoonmaakploeg, de bloemen-groep en de tuingroep bijvoorbeeld. En niet te vergeten de gastvrouwen. Samen droegen ze de verantwoordelijkheid voor het geheel. Het is jammer dat de jongere generatie blijkbaar andere prioriteiten stelt en zich minder betrokken voelt bij het parochiegebeuren.

Het jaarlijkse Martinusfeest was een feest van dankbaar het leven delen, zoals de patroon van de kerk, Sint Martinus had laten zien in zijn leven.

En dat delen met vele anderen werd ook geïnitieerd door de MOV-groep en de werkgroep Losserse missionarissen. De vrijwilligers die zich ervoor inzetten laten zien dat we verder moeten kijken dan ons eigen kleine wereldje. Ik heb een groot aantal jaren, tot januari 2001, de Martinusparochie mee gestalte mogen geven. Toen werd me vanuit de congregatie gevraagd om me binnen en voor de gemeenschap van medezusters in te zetten.

Velen heb ik in al die jaren in de Martinusparochie mogen ontmoeten bij blijde en ook bij droevige gebeurtenissen. Ik kijk er dankbaar op terug, want het heeft mij gevormd als mens, als gelovige, als religieuze.

Zr. Astrid van den Berg

ST. MARTINUSKERK EN JONGEREN

Vooraf: Eind 1985 kwamen mijn man en ik naar Losser met ons gezin. We gingen wonen op de Hofkamp. Tegenover ons woonde pastor Cor van Raaij. We kwamen met enige regelmaat met hem in gesprek over kerk en geloof. Mijn man en ik probeerden met ons gezin een plekje te vinden ook voor dat deel van ons leven dat ons in Groenlo zo dierbaar was. In de plaats die we achterlieten, Groenlo, was ik lid van de parochieraad geweest. Samen met een collega-lid had ik voor de situatie-Groenlo, R.K. Calixtuskerk, een plan geschreven voor het opzetten van een jongerenpastoraat. Dat was een opdracht vanuit het bisdom. Enkele maanden nadat het plan afgerond was, zijn wij verhuisd naar Losser. Pastor van Raaij had de grote wens om voor heel Losser ook een jongerenpastoraat op te zetten. In Glanerbrug was het inmiddels al heel succesvol. Hij vroeg me om hieraan te gaan werken.

Samen met Gerard, mijn man, met pastor van Raaij en met de overgebleven leden van de 'slappende werkgroep voor jongeren' en met pastoraal werkster Ina van de Bunt uit Enschede, werden de eerste lijnen uitgezet.

En toen: Vanaf het begin van het nieuwe jongerenpastoraat in 1986 onder mijn begeleiding, vindt het JP een gastvrije plek in de St. Martinuskerk en de ruimtes er omheen. De gevormde jongeren uit groep acht van de katholieke basisscholen werden uitgenodigd voor leuke activiteiten. Dat lukte goed. Hele 'klassen' kwamen naar ons toe. Groepen jongeren vanuit de verschillende Losserse basisscholen vonden buiten de reguliere mis- en kerktijden hun weg naar de 'gele kerk'. Ze kwamen er samen om elkaar te ontmoeten rond verschillende jaarthema's. Het eerste thema was 'ZORG'. Inmiddels zou dat weer een actueel thema kunnen zijn. Want zorg hebben we om elkaar, om wat er gebeurt met de geloofsgemeenschap, om wat er gebeurt in de wereld, om de toekomst voor de jongere generatie in zinging en kerk. Het jongerenpastoraat kon groeien en opgebouwd worden doordat ontzettend veel vrijwilligers zich elk jaar opnieuw weer inzetten voor de jongeren binnen de geloofsgemeenschap. Pastor Cor van Raaij verliet Losser en werd naar Wijk bij Duurstede overgeplaatst. Na 6 jaar vanaf het 'nieuwe ontstaan' waren toch wel gemiddeld honderd jongeren lid van het JP in Losser. Het overleg met het toenmalige pastores team, pastor Jacobs, pastor Alink in Glanerbrug en pastoraalwerkster Zr. Astrid, begon vorm te krijgen op regelmatige tijden. Mede door hun belangstelling voor de jongeren en het meedenken over de inhoud en de plaats van de bijeenkomsten kwam het in 1996 tot een aanstelling voor mij binnen de Stichting

GLOVERpastoraat. Ik ging niet alleen voor de geloofsgemeenschappen in Losser werken maar ook voor Glanerbrug (en in 2006 ook nog voor Overdinkel). De keuze voor mij tussen terug naar het basisonderwijs, waar ik vandaan kwam, en de keuze voor het jongerenpastoraat bleek een definitieve te zijn. Mijn hart lag en ligt vooral bij het boeiende contact met de jongeren. Het voelde als een enorme uitdaging om te werken aan de combinatie jongeren en zingeving in de ruimste zin van het woord. Van een vrijwilliger werd ik professional. Dit heeft wel even moeten wennen. Ik heb de dekenale cursus voor jongerenpastoraat in Zenderen gevolgd. Er werd ook het een en ander van de werkgroep jongerenpastoraat verwacht. In 2012 is Stichting Gloverpastoraat opgehouden te bestaan en ben ik in dienst gekomen bij de parochie Maria Vlucht. Mijn werkkamer verhuisde van mijn zolderkamer naar de Olde Pastorie aan de Gronausestraat.

Gelukkig heb ik altijd, het kan niet genoeg genoemd worden, hele goede vrijwilligers om me heen gehad, en nog! Dat is echt van essentieel belang. Alleen kun je niets bereiken, maar met een goede club, ben je er nog niet. De plek waar je samenkomt is zeker zo belangrijk. Een eigen ruimte hebben we nooit gehad. (Ja, korte tijd in Glanerbrug, dat wel). De ruimtes van de St. Martinuskerk waren toegankelijk en geschikt voor tal van activiteiten. Of we nu wilden vieren of spelen, aan een tocht wilden beginnen, een creatieve avond wilden houden, een feest wilden vieren, of een thema-avond wilden houden, we konden er altijd terecht. Een keuken, een zaal, een tuin, een dagkerk, een stilteruimte, eigenlijk werd alles gebruikt. Tot de parkeerplaats aan toe. (Vertrek bij de St. Martinuskerk).

De opslag van materialen was ook nooit een punt, we vonden wel weer een plekje. De parochiebesturen, parochieraad en de kerkgangers, ze hebben ons altijd omarmd. Ook de latere besturen in Maria Vlucht, pastores en pastoraal werkers/sters ondersteunden de initiatieven van het jongerenpastoraat.

De jongeren die mee doen aan de activiteiten komen anno 2016 niet alleen uit Losser, maar ook uit Overdinkel en Glanerbrug. We zijn met tal van activiteiten 'Maria Vlucht breed' gaan werken. Al heeft ook elke plaats nog haar eigen JP. We staan open voor jongeren, gevormd of niet gevormd. Oecumenisch is er ook al één en ander in gang gezet. De grenzen vervagen. En dat is ook logisch want de jongeren ontmoeten elkaar overal, waarom dan ook niet in de activiteiten van het JP.

In de dagkerk van de St. Martinuskerk zijn naast de activiteiten voor kinderen (peuter- en kleuterkerk, kinderkerk, gezinsvieringen) verschillende exposities aangeboden aan de jongeren van de verschillende basisscholen en de onderbouw van het Twents Carmelcollege: Via Dolorosa, de kruisweg tegen pesten, daar heeft men het nog steeds over. En niet te vergeten de Democratiefabriek. De eigentijdse Goede Vrijdag-vieringen, de Thomasvieringen voor zoekenden in geloof, thema-avonden voor ouders van de jongeren, het oefenen met theatergroep 's TOF, de overnachting in de kerk, een kerstviering van het Twents Carmelcollege, de diploma-uitreiking van die zelfde school, overal is deze St. Martinuskerk uitermate geschikt voor.

Vergeet de St. Martinuskerk niet als vertrekplek voor de St. Maartenvieringen in het dorp. De contacten met de Katholieke Plattelands Jongeren voor dit evenement zijn altijd goed verlopen en ook de contacten met de vlakbij gelegen scoutinggroep Dr. Ariens waren nog wel eens nuttig en altijd goed.

Ook het bisdom vond zijn weg naar de St. Martinuskerk. De jaarlijkse vormelingsdag is in februari 2016 in en rond de St. Martinuskerk gehouden. Locatie, uitstekend, zo dicht bij een gastvrije basisschool en school voor voortgezet onderwijs. *De hierbij afgedrukte (eigen) foto's herinneren aan die dag.*

De naam St Martinuskerk, herberg van ontmoeting, doet zijn naam eer aan. St. Martinus deelde zijn mantel met iemand, zo deelde de St. Martinuskerk haar gastvrijheid met velen waaronder heel veel jongeren.

Ans te Lintelo

Gezicht op het dorp vanaf de toren van de St. Martinuskerk. Op de voorgrond de toenmalige ULO (nu de 'Carmel'). De Kloppenstraat (rechts) leidt naar de O.B.S. De Springplank aan de Braakstraat, die midden jaren negentig is afgebroken.

DIACONALE MARKT IN DE MARTINUS KERK

Kunt u het zich voorstellen, een markt binnen de muren van de Martinuskerk? Ja die markt hebben wij gehad in 2014. Het was een bijzondere markt, met marktkraampjes achter in de kerk en ook aan de zijkant stonden kramen. De producten die in de marktkramen lagen, dat was de diaconie; de menselijke kant van de kerk werd ten toon gesteld. Is dat dan noodzakelijk een diaconale markt? Wij vanuit de diaconie vonden het belangrijk om het diaconale gezicht van de kerk te laten zien. Wij wilden de negatieve geluiden die er zo vaak waren/zijn rondom de kerk een positieve wending geven. De geluiden dat de kerk in de samenleving hard terugloopt horen we zo vaak. Wij wilden van onze kant laten zien dat er veel goeds gebeurt in de kerk en in de samenleving. De kerk en haar geloofsgemeenschap leeft juist! Dat was ons doel.

De producten die in de marktkramen lagen en niet te vergeten de mensen die erachter stonden, dat was de diaconie.

Die zaterdagmiddag werd de kerk omgebouwd tot markthal, de kramen werden neergezet. Op zondagmorgen werd er flink gewerkt aan de inrichting van kramen, zo mooi om te zien hoe druk mensen daarmee zijn. Voordat de markt open ging was er een diaconale viering, prachtig toch, een kerkruimte vol marktkramen, en dan beginnen met een kerkviering.

Samen met vele betrokken diaconale mensen.

De kramen werden niet alleen bemand door kerkelijke werkgroepen, maar ook door werkgroepen die wel diaconaal bezig zijn, maar niet vanuit de kerk, zoals uit deze foto blijkt.

Hieronder een gedeelte uit de overweging van die zondagmorgen:

Op de markt gebeurt er meer, het is een plaats van 'ontmoeten'. Je loopt van de appels naar de viskraam, van de notenboer naar de stoffenkraam. Dan kom je elkaar tegen, een praatje, hoe gaat het, wel en wee uit het leven wordt gedeeld, natuurlijk even roddelen, dat gebeurt overal. De markt, daar ontmoet je elkaar, het sociale leven wordt gedeeld. Dat vindt allemaal plaats midden in het dorp of in de stad. Wij hebben vandaag in de kerk ook een markt, geen appels en peren, geen zoute haring, onze markt is de markt van de nabijheid. Het is geen markt waar wij ons lichamelijk kunnen voeden, het is geestelijk voedsel, wat ook belangrijk is.

Je kunt hier nabijheid ontvangen, je kunt ook nabijheid geven. De markt van geestelijk voedsel ontvangen of je kunt iets weggeven, iets weggeven van jou overvloed, om anderen die dat niet hebben, of waar het nodig is, gelukkig te maken. Onze marktkooplui, dat zijn bijzondere mensen. Ze staan niet op de markt om geld te verdienen, ze willen graag dat er mensen komen voor nabijheid. Ze doen het gratis en voor niets! Onze marktkooplui dat zijn

onze diaconale vrijwilligers! Het zijn toppers van marktkooplui! De viering had als thema: omarm je naaste.

Na de viering ging de markt open, mensen konden de markt op, zien wat gedaan wordt, hoe mensen enthousiast waren in hun diaconale activiteit. Ook vanuit de andere vijf geloofsgemeenschappen van de parochie Maria Vlucht kwamen mensen.

Onze marktkooplui, dat zijn bijzondere mensen.

Hoe zet je de kerk van deze tijd op de kaart, daadwerkelijk laten zien wat er gedaan wordt. Zo waren er bezoekersgroepen, de voedselbank, Leendert Vriestichting, de PCI (parochiële caritas instelling), de MOV, allemaal kerkelijke en niet kerkelijke werkgroepen die de samenleving sterk maken. Deze eerste diaconale markt was een mooie markt, een echte markt van ontmoeten met koffie, en waar de diaconie centraal stond. Deze zondag konden mensen zien dat de kerk nog steeds leeft.

Bert Huitink, diaken

DE MOV-GROEP

MOV staat voor **M**issie **O**nderwijs en **V**rede. Vanaf de oprichting in 1979 heeft deze werkgroep van de Martinusparochie diverse activiteiten ontwikkeld en daarmee een vaste plaats gekregen in de parochie. Solidaridad, Vastenactie en Vredesweek werden herkenbare acties en groeiden uit tot belangrijke gebeurtenissen in de parochie.

In het actievoeren is een vast basispatroon ontstaan waaromheen nieuwe initiatieven werden ontwikkeld. Zo kwam er naast deze drie gebruikelijke activiteiten een groep Hoogland-Indianen, die ons in kerkdiensten liet meevoelen in hun beleving van het geloof 'dat er meerdere Godsbelevingen mogelijk zijn: Moeder Aarde, God van het water en God van de Land- en tuinbouw enz.'. Dit met diverse producten op het altaar uit onze eigen land- en tuinbouw.

Ten tijde van de moord op bisschop Romero (1980), de bekende geestelijke uit El Salvador, die werd vermoord door een sluipschutter terwijl hij de mis opdroeg, ging op initiatief van de MOV-groep een bisschop uit Latijns-Amerika in onze kerkdiensten voor. Samen met een grote groep belangstellenden uit de gemeenschap fietsten we naar Hertme, om daar de vredesboodschap te ondersteunen en in ons zelf te versterken. Velen zullen zich herinneren, dat er een groot doek van 6 bij 1,5 meter aan de Martinustoren hing met de tekst 'HONGER HOEFT NIET'. Dit tot genoegen van Pastor Driever, die niet naliet te melden dat de tekst tot ver in de Zeeke te zien was.

Niet onvermeld mag blijven dat de MOV-groep ook tegenstand ontmoette, bijvoorbeeld toen ze in de kerkdienst een diavoorstelling gaf van een kerkdienst in Latijns-Amerika onder een grote boom, waarbij soldaten met geweren de wacht hielden. Ook was er consternatie toen de MOV-groep een discussieweekend organiseerde onder leiding van een Nederlandse werkpriester, die de oneerlijke handel etc. toelichtte. De pamfletten aan de muur in de parochiezaal werden op zondagmorgen met veel geweld en verwensingen naar het communisme verscheurd.

Tijdens de diensten in de actieweken was er altijd een verkoop van Derde Wereldartikelen maar ook op markten werden producten verkocht en werd aandacht gevraagd voor eerlijke handel d.m.v. het uitdelen van pamfletten. Ook ondersteunden we landelijke acties om in onze supermarkten 'een meter winkelschap' in te richten met producten uit de Derde Wereldlanden

en Max-Havelaar koffie te laten inkopen en schenken in openbare gebouwen, o.a. in het Gemeentehuis.

Naast al deze activiteiten heeft de groep veel informatie gegeven aan kranten en Radio-Oost over alle eigen activiteiten, maar ook over misstanden die actueel waren. In de beginjaren van 1990 stopte de groep.

Lüttwisch Asbreuk

* * *

Na een korte rustperiode maakte de MOV-groep in 1992 een herstart. Onder begeleiding vanuit de Zwanenhof in Zenderen werd een nieuwe groep mensen enthousiast gemaakt om de MOV weer te laten herleven. We begonnen natuurlijk met de beginselen van het MOV:

M	=	missie, band tussen kerken hier en ginder
O	=	ondersteuning, menswaardig bestaan
V	=	vredeswerk, gerechtigheid, samenhang

De MOV-groep werkt interparochiaal, dat betekent dus voor de Maria Geboortekerk en de Martinuskerk. De grote acties zoals Vastenactie en destijds Solidaridad waren de eerste activiteiten die weer opgepakt werden. De spil van de groep was onze lieve Ine Vaneker. We konden in de Martinus geweldig gebruik maken van alle adressenbestanden voor het collecteren. Maar zeker ook waren de eigen bestanden van de collectanten belangrijk. Al jarenlang gaan mensen voor ons op pad om de Vastenactie en eerder Solidaridad te ondersteunen. Ons werd al gauw duidelijk dat met al deze hulp de acties een groot draagvlak hadden en dat de opbrengsten er niet om logen. Verschillende jaren zaten we landelijk in de top van de opbrengsten.

Om kinderen de problematiek in ontwikkelingslanden te laten zien, hebben we contacten met de scholen opgebouwd. Geweldig. We nemen nu deel aan het directeurenberaad van SKOLO. (SKOLO heeft zijn kantoor bij de Martinuskerk). Hier wordt in januari overlegd of de scholen weer mee gaan doen met het prachtige lesmateriaal, dat door de Vastenactie aangeleverd wordt. Daarnaast verzorgt de Vastenactie het materiaal voor gastsprekers. Honderden kinderen hebben we in de Martinuskerk ontvangen. Daar kregen de jongelui van gastsprekers uit bijvoorbeeld Kenia, Filippijnen, Oeganda e.d. tekst en uitleg over hun land.

Zeker mogen we hier pastor Ter Beke en pastor Smits niet vergeten. Hun projecten in Soedan en in Ghana werden breed gedragen in Losser. Deze

pastores hebben binnen de scholen en in de Martinuskerk voor de kinderen de problemen in deze landen duidelijk gemaakt. De scholen zetten zich elk jaar enorm in voor de Vastenactie, met bijvoorbeeld een sponsorloop, fancy fair of het doen van klusjes. Natuurlijk is een goede opbrengst prachtig, hiermee kunnen mensen daar, weer onder betere omstandigheden leven. Maar pastor Ter Beke gaf bij de kinderen ook heel duidelijk aan, dat geld belangrijk is maar dat het geven vanuit het Hart boven alles staat. Wij denken dan ook dat de insteek vanuit de MOV vanuit een groot hart gaat. Niet alleen van al deze kinderen, maar ook van de collectanten en van alle mensen die de projecten een warm hart toedragen. En zeker de Martinuskerk die voor iedereen een warme ontmoetingsplek is.

Anja Heerink (links) en Anita o.g. Beverborg bij de stand met wereldproducten. (Foto fam. Heerink).

Hoe warm worden wij in de vieringen niet ontvangen als we onze stand met de wereldproducten opbouwen. Hiermee willen wij alle pastores en leden van de parochie bedanken, die ons in al die jaren een warm hart hebben toegedragen. Zonder hulp en zonder alle goede gevers kan de MOV niet bestaan.

Namens de MOV Losser Xaviera Sanders en Anja Heerink

Solidariteitsmaaltijden in de Martinuskerk

Het zal in de herfst van het jaar 2000 geweest zijn, dat MOV, ZWO (Zending, Werelddiaconaat en Ontwikkelingsorganisatie van de protestanten) en de oecumenische werkgroep bij elkaar kwamen om te overleggen of het mogelijk was een Solidariteitsmaaltijd te organiseren tijdens de veertig dagen-tijd/vastentijd. De eerste Solidariteitsmaaltijd werd gehouden op zondag 1 april 2001 om 18.00 uur in de Martinuskerk. Een kleine 100 bezoekers genoten van de ontspannen sfeer in de ruime, lichte Martinuskerk. Reden om er mee door te gaan. In de evaluatievergadering werd besproken, dat we meer publiciteit aan de maaltijd moesten geven. Dit alles resulteerde in meer bezoekers in de daarop volgende jaren, tot ca. 135 personen. Na de LAGA 2003 kwamen er door de samenwerking op de OASE ook veel Duitse gasten.

De werkgroep Solidariteitsmaaltijd: v.l.n.r. Johan van Nederpelt, Lies Kerseborn, Ton Polman, Ine Vaneker, Annie van Lochem, Jan Lutke Schipholt, Henny Härle, Gerrit Ekkelboom en Anja Heerink. (Foto fam. Heerink).

We hebben de Solidariteitsmaaltijden acht jaar lang met veel plezier samen met de MOV, het ZWO en de oecumenische werkgroep georganiseerd. Helaas begon in 2008 het bezoekersaantal terug te lopen, zodat we om financiële redenen besloten ermee te stoppen.

Johan van Nederpelt (namens de Oecumenische werkgroep van toen)

'ONZE ASIELZOEKERS'

In 1994 werd het G.E.B. gebouw (nu appartementencomplex GEBouw) aan de Scholtinkstraat geschikt gemaakt voor tijdelijke opvang van circa 35 asielzoekers (klein en groot, alles meegeteld). Ons parochiebestuur werd daarvan op de hoogte gebracht, met het verzoek een beetje om te kijken naar onze 'nieuwe burens'. Ook de parochieraad, het democratisch overlegorgaan van alle groepen binnen de parochie, werd hierover ingelicht. Voorzichtig werden er wat bezoekjes gebracht en contacten gelegd. De taal was daarbij een handicap, sommige mensen kon je nog heel slecht verstaan, ze hadden andere gewoontes (ze keken je uit respect, bijvoorbeeld niet aan in een gesprek), we konden elkaar slecht inschatten, kortom we waren op onze hoede. Voor allerlei persoonlijke contacten waren de meeste mensen ook een beetje huiverig. Daarom nodigden wij de nieuwe mensen uit bij ons in de kerk, in de viering en een kop koffie na afloop. Een enkeling maakte daar gebruik van en dan was er plotseling de vraag: 'wie zorgt er nu voor koffie?' Al snel probeerden we daar structuur in aan te brengen. We spraken af om elke eerste zondag van de maand, na de viering, samen te gaan koffiedrinken in de parochiezaal.

Als je bezwaar had tegen de viering zoals sommige moslims, dan kon je ook alleen voor de koffie komen.

Maar ook de eigen parochianen moesten even wennen. Niet iedereen zat te wachten op zoveel buitenlanders! Toch was dit een heel goed idee, want al gauw werd het gezellig en groeide het wederzijds vertrouwen! En daaruit ontstonden spontane contacten.

Een heel speciaal moment daarin was Sinterklaas. Twee mensen uit de parochieraad waren op 5 december Sint en Piet op school De Basis. Aansluitend wilden ze ook wel naar het G.E.B. gebouw gaan, om de asielzoekers te verrassen. Dit werd overlegd met Gerrit, de beheerder van het centrum. Hij vond het een goed idee en zorgde voor een namenlijst met leeftijden. We maakten onze plannen in kleine kring bekend, niet van de preekstoel, want er konden ook 'gasten' in de kerk zitten. Het voorstel was om alle nieuwe mensen een piepklein bruikbaar cadeautje te geven (bijv. 4 balpennen, een blocnootje of zaklampje), met daarop een bankbiljet van fl. 10,- of zelfs fl. 25,- per persoon. Dit initiatief werd zo prachtig omarmd door de parochianen, dat we binnen een week voldoende geld ontvangen hadden voor een presentje op naam, met daarop 25 gulden per persoon, klein of groot!

Zo trokken we op 5 december, na het schoolbezoek, met Sint en drie Pieten naar het G.E.B. gebouw. Ons bezoek was op het prikbord aangekondigd. Een ingeseinde vrijwilligster en enkele bewoners zorgden voor een passen-

de ontvangst, compleet met een bandje met Sinterklaasliedjes. De mensen waren blij verrast en het cadeautje met het geld was zéér welkom! In eigen taal schreven ze op 'Dankjewel Sinterklaas' en deze poster kwam op het prikbord in de Martinuskerk.

Op verzoek van het Jongerenpastoraat kwam er wat later een gezellige informatieavond met de asielzoekers in de parochiezaal. In drie groepjes (Sri-Lanka - midden Afrika - Syrië met Armenië) gaven zij informatie over hun land, hun cultuur, hun eetgewoonten. En de lekkere hapjes mocht je proeven.

De Afrikanen deden spelletjes met steentjes, zittend op de grond. Met als traktatie pinda's.

Het groepje Syrië bakte in de keuken ronde broden op een soort omgekeerde wokpan, eveneens zittend op de vloer, voor iedereen een stukje.

Bij Sri-Lanka kreeg je exotische fruihapjes en een eigen naamkaartje in hun sierlijke letters. Al met al was het een mooie, spontane ontmoeting.

Door deze activiteiten en het regelmatige koffiedrinken, groeide het vertrouwen en het plezier. Zelfs de taalproblemen waren een bron van vreugde. Onze asielzoekers kregen een naam en een gezicht! Er kwamen ook meer contacten buiten de kerk:

- Zo gingen enkele mannen uit de parochie naar een van de huizen van de buitenlanders om samen fietsen te repareren. 'Fiets kapot' betekende meestal 'een lekke band.
- Enkele jongens werden geholpen met het opzetten van een volkstuintje, met eigen groenten en aardappels, waar ze soms zelfs van konden uitdelen!
- Sommigen werden geïntroduceerd in voordelige clubs zoals volleybal.
- Een parochiaan bood ruimte aan om gekregen spullen (bijv. een zitbank) op te slaan, tot ze grotere woonruimte kregen.
- Een van de buitenlanders kon vrij goed Nederlands schrijven, maar zijn uitspraak was zo slecht dat niemand hem kon verstaan. Hij kreeg bij ons een maatje om mee te lezen en te praten. Na een paar maand waren ze dikke vrienden!
- Ook deden ze steeds meer mee aan gezamenlijke activiteiten zoals het Martinusfeest.
- Zo ging een groepje mee in de bus naar Utrecht, naar de diakenwijding van Herman de Jong, en in de lunchpauze snel even naar de domtoren!
- Twee jongens gingen mee naar de Acht Mei Beweging in Den Bosch (voor een paar uur) en verder een gezellige dag!

- Onze inzet voor de asielzoekers binnen de parochie wekte zelfs de belangstelling van Radio 5! Zij kwamen voor een interview!

Natuurlijk werden buiten de Martinusparochie ook soortgelijke dingen gedaan, maar in onze kerk werd de deur gastvrij opengezet en de vragen, probleempjes en het plezier werden gemeenschappelijk gemaakt! WIJ DEN HET SAMEN!

'Na die Sinterklaas hier, kregen we het gevoel: in Losser mogen we er bij horen, hier mogen we echt meedoen.' (Foto fam. Miessen).

Na een verblijfsvergunning gingen veel mensen Losser verlaten, voor werk, contacten met landgenoten, of de anonimiteit van 'de stad'. Maar een aantal heeft zich echt in Losser gevestigd.

Ik vroeg één van hen nu, na ongeveer 20 jaar: 'Heeft de Martinusparochie in die begintijd iets voor jou betekend?' Haar antwoord: 'Ja voor mij héél veel! Wij waren al meer dan een jaar in Nederland, op verschillende plaatsen. Maar na die Sinterklaas hier, kregen we het gevoel: IN LOSSER MOGEN WE ER BIJ HOREN, HIER MOGEN WE ECHT MEEDOEN !'

En Sint Martinus: 'Hij zag dat het goed was!'

Liesbeth Miessen

DE MARTINUS, MIJN KERK

Jaren geleden kwamen mijn man en ik wonen op de Hofkamp en we gingen 'horen' bij de Martinus, de kerk die leek op de kerk van Brummen en een kerk uit Zevenaar. Een kerk met buiten een houten Oscar Romero kruis en binnen een opvallend kleurrijk kruis. Ik besloot (als kritische katholiek), een beetje de kat uit de boom te kijken, wel spraken de vieringen van het koor Vivace mij aan en om die reden kwam ik ook met zekere regelmaat in de Maria Geboortekerk. Op een gegeven moment werd ik gevraagd om zitting te nemen in de werkgroep Eerste H. Communie. Ik leerde zuster Astrid kennen en niet lang daarna werd ik secretaris van het parochiebestuur. Van welk parochiebestuur? Van de Martinus, daar 'hoorde' ik bij en wat mij op dat moment zo aansprak in de Martinus waren de activiteiten die georganiseerd werden door de MOV groep en de vieringen met bewoners van de Losserhof. Er werd een jubileum gevierd, ik denk het 30-jarig bestaan, met veel plezier deden we mee aan de excursie naar de Syrisch Orthodoxe kerk in Glane en een moskee in Enschede. Geweldig, een kerk die verder kijkt!

De werkzaamheden die hoorden bij het secretariaat, daar zag ik niet tegenop, hadden mijn beide opa's niet een 'Pro Ecclesia' gekregen voor hun jarenlang 'kerkmeester' zijn? Ik vond het wel een hele verantwoording. Acht jaren vergaderen, notuleren, discussiëren, nadenken, (eigen)wijs zijn en mezelf kunnen en durven zijn. In korte tijd heel veel aardige mensen leren kennen en zoals ik bij mijn afscheid zei: 'Heel, heel, heel veel geleerd'. Ik herinner me een parochiefeest waar ik een lang serieus gesprek had met een medeparochiaan over haar ervaring met stervensbegeleiding. Wat een waardevol moment, mijn idee van 'kerk zijn'. We waren inmiddels verhuisd naar de Saller, maar ik bleef de Martinus trouw. Ik zong inmiddels in het Samenhangkoor, veel Huub Oosterhuis, herkenbaar.

Het is 2016, de Martinus gaat sluiten, net zoals de kerk in Brummen en hoe het in Zevenaar gesteld is, dat weet ik niet. Mijn man en ik lopen op de zaterdag voor Pinksteren een stuk Trekvogelpad, van Nigtevegt naar Weesp. Daar lopen we eerst de synagoge in en daarna de protestantse kerk, we zien prachtige kleurrijke banieren. Mijn man vraagt me of ik weet wat er gaat gebeuren met het kleurrijke kruis uit de Martinus. Dat weet ik niet. Ik weet wel dat een aantal parochianen van beide parochies heel serieus en respectvol het samengaan van de beide parochies aan het voorbereiden is. Ik weet ook dat ik me in de Maria Geboortekerk thuis zal gaan voelen en mocht het kleurrijke kruis daar geen plek kunnen krijgen, dan hoop ik er in elk geval kleurrijke mensen te ontmoeten.

Marijke Wes-Sloot

ZO ZONG DAT VOLK

Dit is de titel van de dubbel-cd *Mensen van God/God van de mensen* met liederen van Huub Oosterhuis op muziek van Bernard Huijbers. Muziek om niet slechts naar te luisteren, maar om er zelf aan mee te doen.

Zo heeft het Samenzangkoor - in navolging van het Joodse volk onderweg naar het Beloofde Land - dit 40 jaar lang in de Martinus geprobeerd te doen, aan de hand van twee belangrijke teksten van het Tweede Vaticaanse Concilie over de liturgie en over het volk Gods. Kerkelijk gelegitimeerde teksten, waardoor wij als Samenzangkoor er nooit moeite mee hadden ook te zingen in woord-communie-vieringen met medeparochianen als voorganger. Daarmee werd gestalte gegeven aan de belofte van Christus 'Waar er twee of meer in mijn naam verenigd zijn, daar ben ik in hun midden'.

Veertig jaar lang werd er uitsluitend Nederlands gezongen, eerst uit de Randstadbundel en vanaf het 25-jarig bestaan van de Martinus uit de bundel van de Petrus en Paulus-parochie uit Tilburg.

De gezangen pasten helemaal bij de lezingen en het thema van de Zondagsvieringen. Er is in het begin even een tijd geweest, waarin de kerkganger enige moeite had met de gebruikte methode en opzet van de zanggroep. De leden van het Samenzangkoor vonden overigens dat we eigenlijk helemaal geen koor waren, maar een groep ter bevordering van de kerkzang.

Naarmate de tijd verstreek veranderde er echter duidelijk iets. Met de zanggroep, duidelijk zichtbaar en gekeerd naar de kerkgangers, werd al spoedig duidelijk meegezongen.

De liederen en de melodie ervan werden bekend en de vieringen werden ook muzikaal op passende wijze opgeluisterd.

Dit alles werd ondersteund door de (gelegenheids)dirigenten Frans Koel en ondergetekende. De muzikale begeleiding was in handen van de organisten Eric Even, Ellen Oosterbroek, Marco Olde Heuvel en vanaf 2003 Gerrit ten Donkelaar. Laatstgenoemde fungeerde tevens als dirigent.

Veertig jaar lang mochten we als dames en heren van het Samenzangkoor als onderdeel van volk van God onder het met sterren bezaaide grote gewelf van de Martinus zingen. De titel van dit stukje **Zo zong dat volk** kreeg gestalte. Samenzang die wij en velen met ons, misschien binnenkort noodgedwongen zullen gaan missen.

Cor van de Wiel

MIJN MARTINUSTIJD

Het is ruim 13 jaar geleden dat wij als gezin neerstreken in het immer pittoreske Twente. Oldenzaal had geen geschikte woning en in Losser zag het er ook aardig uit. In de wijk de Saller kochten wij een mooie woning en ja dan hoor je bij de parochie van de H. Maria Geboorte. Als praktiserend katholiek en kerkelijk betrokken medemens werd ik al gauw gestrikt voor wat vrijwilligerswerk bij het Jongerenpastoraat o.l.v. Ans te Lintelo. Met verwondering zag ik wat deze groep mensen iedere keer weer voor elkaar kreeg met de jongeren. Tieners en jongeren inspireren op maatschappelijk gebied en er soms een Christelijke, heel soms een katholieke draai aan geven. Met de jongeren meegaan op ontdekking van henzelf en de ander. Ik zei al dat wij destijds allemaal praktiserend waren, d.w.z. dat wij probeerden iedere week naar de zondagse kerkdienst te gaan. Zondagochtend tien uur werd toch al snel te lastig en we verkozen de wekelijkse kerkdienst in de St. Martinus. Half elf gaf de mogelijkheid iets uit te slapen en ook nog gezamenlijk te ontbijten. De koffie na de dienst was ook altijd op een aangenaam tijdstip en daarna had je de hele middag nog om iets te ondernemen.

Al gauw val je dan als gezin op in de kerk van tegenwoordig. Hier in Losser ben je een unicum als je met je gezin in de kerk zit. Wij waren wat andere kerken gewend, waar dat toch heel gewoon was. Al snel werd ik door de toenmalige voorzitter van het kerkbestuur, Herman Boek, gevraagd zitting te nemen in dat bestuur. Na de fusie van de vijf kerken tot de parochie Maria Vlucht nam ik het voorzittersstokje over van Herman.

Na elke zondagse viering werd er samen koffie gedronken in de Martinus. Zo ook op de zondag in de adventstijd dat deze foto gemaakt is. Enkele Kenianen waren uitgenodigd om te komen vertellen over een project in hun land. (Foto fam. Heerink).

De sfeer tijdens de kerkdiensten en daarna heeft mij altijd geraakt. Snel ontstaat er een band met andere kerkgangers en voor je het weet deel je lief en leed. Het open karakter en het feit dat hier niemand iets meer is dan de ander sprak mij enorm aan. Zo hoort een houding binnen de kerk te zijn. Jammer dat er niet meer mensen van onze leeftijd naar de kerk gingen, waardoor er geen initiatieven ontstonden van een kindernevendienst of volwassenencatechese. Met interesse volgde ik ook een klein jaar de bijeenkomsten van 'Geloven nu'. Eerst o.l.v. Miranda Heerink, later door Maroesjka Slegers. Inspirerend om je manier van geloven af te zetten en te delen met anderen en daar weer ideeën bij op te doen.

Twee jaar geleden maakte ik voor mezelf de balans op hoe lang we met de Martinus nog overeind konden blijven en of dat nu de taak is van kerkgebouwen, zo lang mogelijk overeind blijven. Als al het binnenkomende geld direct richting stenen en energie stroomt en er geen ruimte en geld is voor verdieping, verlevendiging en iets meer naar buiten treden, buiten je vertrouwde gebouw, ben je als clubje mensen bij elkaar steeds minder belangrijk. Ik heb het al vaker gezegd: de keukentafel in het parochiecentrum is de echte kerk; de vrijwilligers die gesprekken hebben met alleenstaanden, rouwenden, zieken, daar is de kerk; de bloemendames en schoffelgroep, de klus-mannen en schoonmaakgroep, daar is de kerk. Daar wordt lief en leed gedeeld. Daar is een gebouw minder van belang.

Het idee ontstond om de kerk uiteindelijk te sluiten en samen te gaan met de, inmiddels veel minder 'vijandig' gebleken, Maria Geboorte. Bestuurlijk praatten wij al lang harmonieus met elkaar en liturgisch zou dat toch ook moeten lukken? Het mooie statige kerkgebouw gevuld met een dubbel zo grote groep gelovigen van allerlei pluimage en leeftijd. Ieder met zijn eigenheid en waardevolle inbreng. Meezingend op de Latijnse en Nederlandse melodieën uit het kerkorgel. Een levende kerk, met veel inspiratie en mogelijkheden.

Een nieuw elan voor katholiek Losser! Ik hoop dat de open en gelijkwaardige sfeer, de herberg van ontmoeting, mee te nemen is naar de andere kerk, zodat we nog vaak Martinus tegenkomen in woord en daad!

Frank van Hees

NIEUW EN TOCH AL (SOMS) HISTORIE

We woonden net een paar maanden in Losser toen de Martinuskerk werd ingezegend. We woonden in het gebied van de Maria Geboorteparochie, maar na enige tijd hebben wij ons aangesloten bij de St. Martinuskerk. In de volksmond de 'nieuwe kerk'. Wij vonden deze kerk uitstekend passen bij de ontwikkelingen binnen de R.K. kerk na het tweede Vaticaans Concilie en voelden ons daar thuis.

Een open, lichte kerk, zonder 'verstopplaatsen' achter pilaren, met een sterrenhemel als plafond. Wat ons ook opviel was dat er niemand achter de laatste banken stond, om, vaak al voor het slotlied, weer te vertrekken.

Maar veel meer was het een kerk waar iedereen mee mocht doen. Mee-doen in de discussies binnen de parochieraad, maar ook in de liturgie.

Voor mij begon dat met de eerste communie van de kinderen. Vanuit de voorbereidingsgroep deed ik ook mee in de viering zelf.

Wat later deden de lectoren hun intrede en zij verzorgden het welkom met inleiding, eerste lezing en evangelie alsmede de voorbeden. En als de priester erg moe was, ook wel een groot deel van het eucharistisch gebed.

Dit blad is een uitgave van de Historische Kring Losser en daarbij past ook aandacht voor de historie van de gang van zaken in de katholieke kerken.

Het meedoen van vrijwilligers in de liturgie werd deels weer teruggedraaid. Het communiceren onder twee gedaanten kennen we niet meer en de eerste communie werd eerste Heilige communie. En binnenkort is de gehele Martinuskerk historie.

Jammer, maar ook wel begrijpelijk.

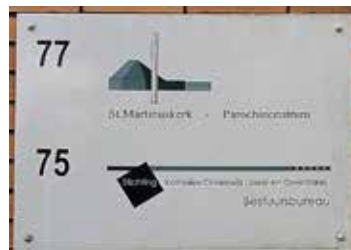
Lien Dood-Rolink

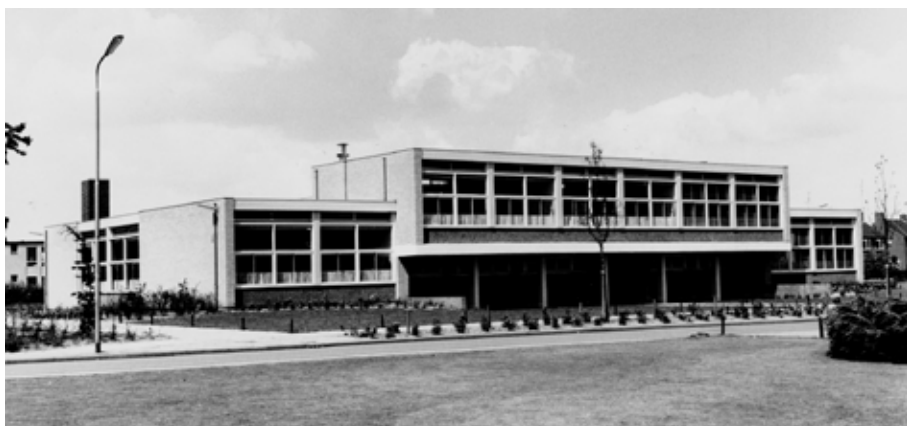
'Een open, lichte kerk, zonder pilaren, met een sterrenhemel als plafond.'

SKOLO IN DE VOORMALIGE PASTORIE VAN DE MARTINUSKERK

Sinds het jaar 2002 is het kantoor van Stichting Katholiek Onderwijs Losser en Overdinkel in de voormalige pastorie gehuisvest. Het bestuur van SKOLO was blij dat de leden van het bestuursbureau daar hun intrek konden nemen. Het is toch ook een goede combinatie: een katholieke kerkgemeenschap én een katholieke stichting in één gebouw.

In het gebouw gebruiken wij de keuken en drie ruimten voor kantoorwerk en vergaderingen. Mooie grote ruimten die ook veel rust uitstralen. Dat doet trouwens het gehele gebouw en de naaste omgeving. Regelmatig horen wij van vergadergasten uit andere windstreken: 'Wat is het hier lekker rustig in het gebouw. Heerlijk! Heel wat anders dan mijn drukke kantooromgeving.' Zo ervaren wij het ook.....een prettige werkomgeving vlak bij een van onze scholen, De Wegwijzer.

R.K. Basisschool De Wegwijzer in een nog erg maagdelijke omgeving (1967).

Bovendien hebben wij altijd plezierige contacten gehad met de parochieraad, de kosters en de leden van de kerkgemeenschap. Een actieve en gezellige groep mensen die elkaar in het parochiecentrum graag ontmoet en samen aan het werk is.

Wat hebben wij in de afgelopen jaren meegemaakt? Overwegend plezierige zaken, zoals net al gememoreerd. Er gebeurt dagelijks niet veel bij het gebouw, maar als de kerkklokken klinken dan weten we dat er veelal een begrafenis of crematie aanstaande is. We hebben ook de klokken van de kerk wel eens gehoord voor een trouwerij, maar niet zo vaak. Die momenten kunnen we op twee handen tellen. Sint Martinus komt jaarlijks wel op zijn paard bij het gebouw om zijn feestdag met de kinderen te vieren. Altijd een opvallend en vrolijk moment.

*Sint
Maar
ten
op
zijn
paard
bij de
Mar-
tinus-
kerk.*

Er is in deze jaren ook drie keer ingebroken. Je kunt het je haast niet voorstellen, maar kennelijk denken dieven hier iets waardevols te kunnen halen. Alle keren zijn ze in de pastorie en het parochiecentrum binnengekomen, maar wel stevig in hun werk gestoord door de alarminstallatie van SKOLO. Dat joeg hen wel direct de deur uit en daarna konden wij de schade opmaken. Er was steeds schade aan deuren en ramen, maar enkele vaardige timmermannen van de parochie hebben dat steeds weer goed gerepareerd.

Het zal duidelijk zijn dat de bestuursleden en de leden van het bestuursbureau met veel plezier in dit gebouw werken. Wij bedanken alle leden van de parochiegemeenschap van harte voor de prettige samenwerking en wensen hen voor de toekomst alle goeds toe.

Ben Gengler, algemeen directeur SKOLO